

Załącznik
do uchwały Nr VI/65/2019
Rady Gminy Lubanie
z dnia 17 września 2019 r.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubanie na lata 2018-2023

Spis treści

Wykaz użytych skrótów	str.3
WPROWADZENIE	str.4
I. Metodyka opracowania	str.6
II. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi, regionalnymi i lokalnymi	str.9
III. Uproszczona diagnoza Gminy Lubanie	str.13
IV. Obszar Zdegradowany Gminy Lubanie	str.23
V. Obszar Rewitalizacji Gminy Lubanie	str.30
VI. Szczegółowa diagnoza Obszaru Rewitalizacji	str.33
VII. Wizja i planowane efekty rewitalizacji	str.39
VIII. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk	str.41
IX. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych	str.45
X. Mechanizmy kompleksowości i komplementarności Programu	str.60
XI. Partycypacja społeczna interesariuszy	str.64
XII. Szacunkowe ramy finansowe projektów	str.66
XIII. System zarządzania Lokalnym Programem Rewitalizacji	str.69
XIV. Monitoring i ocena skuteczności działań	str.74

Wykaz użytych skrótów

BDL	Bank Danych Lokalnych
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
FS	Fundusz Spójności
FIO	Fundusz Inicjatyw Obywatelskich
GOPS	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
GUS	Główny Urząd Statystyczny
JST	Jednostki Samorządu Terytorialnego
KE	Komisja Europejska
KFM	Krajowy Fundusz Mieszkaniowy
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OR	Obszar rewitalizacji
OZ	Obszar zdegradowany
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PKD 2007	Polska Klasyfikacja Działalności 2007
POIŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020
LPR	Program Rewitalizacji Gminy Lubanie na lata 2018-2023
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
RPO WK-P 2014-2020	Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko – Pomorskiego 2014-2020
UE	Unia Europejska
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ZPPR	Zasady Programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020

WPROWADZENIE

Długofalowa poprawa sytuacji życiowej mieszkańców stanowi priorytet rozwojowy Gminy Lubanie. Jednym z kluczowych narzędzi realizacji tego celu przez władze samorządowe jest rewitalizacja wybranych obszarów Gminy.

Rewitalizacja, czyli proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony jest na podstawie Lokalnych Programów Rewitalizacji. Program taki nakreśla działania w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, a także infrastrukturalnej, mające na celu wyprowadzenie danego obszaru ze stanu kryzysowego. Program jest podstawą do ubiegania się o środki na rewitalizację, m. in. z funduszy unijnych w szczególności z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020. W przypadku Gminy Lubanie funkcję taką spełnia *Program Rewitalizacji Gminy Lubanie na lata 2018-2023* (zwany dalej LPR). Program uchwalony został na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2016 poz. 446 z późn. zm.)

LPR jest spójnym, strategicznym dokumentem, zawierającym wieloletni plan działań mających na celu wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego i stworzenia odpowiednich warunków do ich rozwoju.

Zakładanymi efektami rewitalizacji jest:

- wzrost aktywności i integracji społecznej;
- zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego;
- ożywienie gospodarcze i wzrost potencjału gospodarczego.

w sferach: społecznej, funkcjonalno-przestrzennej, infrastrukturalnej, gospodarczej i środowiskowej. Kompleksowe podejście do procesu rewitalizacji ma na celu zapewnienie rozwoju określonych obszarów wiejskich Gminy.

Zgodnie z przyjętą definicją rewitalizację należy rozumieć, jako proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji. Rewitalizacja ukierunkowana została na trwałe podniesienie jakości życia na obszarze zdegradowanym. W obecnym okresie programowania UE 2014-2020 rewitalizacja nie może być postrzegana wyłącznie, jako remont, modernizacja czy odbudowa infrastruktury. Rewitalizacja łączy działania społeczne i gospodarcze w sposób kompleksowy i nie pomija aspektu przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Projekty rewitalizacyjne określone w Programie będą mogły zostać zrealizowane w ramach szerszej koncepcji, uzupełniająco do działań społecznych tzw. „miękkich”. Istotnym elementem procesu rewitalizacji jest partycypacja społeczna obejmująca przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział mieszkańców poprzez organizacje i jednostki z terenu Gminy.

Program powstał w procesie partnersko-eksperckim, z wykorzystaniem wniosków płynących z procesu konsultacji społecznych, a także prowadzonych badań i analiz strategicznych (jakościowych i wskaźnikowych ujętych w Diagnostyce), analizy dokumentów programowych na lata 2014-2020 oraz ustaleń prowadzonych w wyniku procesu partycypacji społecznej mieszkańców i organizacji z terenu Gminy Lubanie.

Projekty rewitalizacyjne w ramach LPR realizowane będą na wyznaczonych do rewitalizacji obszarach z wykorzystaniem różnych źródeł finansowania w celu uzyskania najbardziej efektywnych wyników interwencji. Projekty te stanowią będą instrumentem tzw. interwencji kryzysowej w odpowiedzi na występujące i zidentyfikowane w Diagnozie problemy społeczne, funkcjonalno-przestrzenne, gospodarcze i środowiskowe.

Przyjęte podejście oparte jest na przekonaniu, że obszary Gminy Lubanie, realizujące dotychczasowe funkcje społeczne, przestrzenne i gospodarcze muszą być postrzegane także, jako atrakcyjne do życia i inwestowania oraz dysponujące dobrą organizacją przestrzeni. W LPR przyjęto m.in.:

- system wsparcia obszarów kryzysowych poprzez projekty gminne z udziałem lokalnych partnerów i interesariuszy rewitalizacji,
- realizację rozwiązań kompleksowych, powiązanych przestrzennie reagujących na ograniczenie wiodącego problemu danego obszaru,
- włączenie inicjatyw lokalnych i wykorzystanie ich do realizacji projektów,
- możliwość włączenia nowych źródeł finansowania poza środkami własnymi gminy m.in. dotacji bezzwrotnych, środków prywatnych i krajowych oraz funduszy celowych.

LPR Gminy Lubanie składa się z:

- części diagnostycznej – obejmującej analizy potrzeb i problemów występujących na terenie Gminy, a także przeprowadzenie procesu wyznaczenia obszarów zdegradowanych oraz do rewitalizacji,
- części programowej – określającej kierunki interwencji w ramach działań rewitalizacyjnych, cele oraz rewitalizacyjne projekty główne i uzupełniające opracowane z uwzględnieniem danych opinii uzyskanych w wyniku konsultacji z mieszkańcami podczas spotkań dotyczących rewitalizacji. W tej części ujęto również opis monitoringu rewitalizacji oraz wskaźniki rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji nie zamyka możliwości wprowadzania zmian i składania propozycji nowych projektów oraz działań w toku aktualizacji wynikającej z dynamicznie zmieniających się uwarunkowań rozwoju gminy, regionu, czy kraju. W dokumencie przedstawiono także proces aktualizacji LPR.

I. Metodyka opracowania

Proces rewitalizacji dotyczy zarówno terenów miejskich, jak i wiejskich. Głównym jej celem powinno być trwałe podniesienie jakości życia na obszarze zdegradowanym. Rewitalizacja powinna łączyć działania w sposób kompleksowy tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego, związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem.

1.1. Podstawa prawna

Program Rewitalizacji Gminy Lubanie na lata 2018-2023 został opracowany na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.). Na podstawie ww. ustawy samorząd uchwala wieloletni program działań w sferze społecznej, ekonomicznej, przestrzennej, infrastrukturalnej, środowiskowej i kulturalnej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach procesu rewitalizacji.

1.2. Cechy Programu

Program Rewitalizacji Gminy Lubanie na lata 2018-2023 charakteryzuje się następującymi cechami:

- Kompleksowość

Oznacza, iż Program obejmuje działania całościowe i wielowymiarowe, uwzględniające aspekty: społeczne, ekonomiczne, przestrzenne, techniczne, środowiskowe, za pomocą połączenie środków z EFRR, EFS, FS, FIO, Instrument Norweski oraz innych publicznych i prywatnych funduszy w finansowaniu planowanych działań rewitalizacyjnych.

- Koncentracja

W ramach Programu występuje koncentracja planowanej interwencji na obszarach najbardziej zdegradowanych, tj. obszarach gminy, gdzie skala problemów i zjawisk kryzysowych jest największa.

- Komplementarność

Wyraża się wzajemnym oddziaływaniem między projektami rewitalizacyjnymi, a także powiązaniem działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy. Ponadto oznacza efektywny system zarządzania projektami rewitalizacyjnymi (współdziałanie instytucji, spójność procedur itp.).

- Partycypacja

Przyjęto, jako zasadę: włączenie w proces rewitalizacji uczestnictwa grup społecznych oraz mieszkańców we współdecydowaniu, co stanowi fundament działań na każdym etapie procesu rewitalizacji: diagnozowania, programowania, wdrażania, monitorowania i oceniania efektów Programu.

Rys 1. Schemat Programu rewitalizacji

Źródło danych: *opracowanie własne*

1.3. Zasady opracowania

Opracowaniem Programu realizowane były przy aktywnym udziale społeczeństwa, które na etapie tworzenia dokumentu miało możliwość wniesienia swoich pomysłów, opinii, stanowisk. Konsultacje społeczne były skierowane do mieszkańców Gminy. Zaangażowanie mieszkańców, organizacji pozarządowych i partnerów społecznych spoza JST przebiegało na etapie przyjmowania obszaru do rewitalizacji. Dokument został opracowany we współpracy z pracownikami Urzędu Gminy, organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy. Wynikiem jest *LPR* uwzględniający następujące zasady planowania:

Koncentracja działań na obszarze rewitalizacji wyznaczonym w kompleksowej diagnozie społeczno-ekonomicznej (max. 20% powierzchni gminy, zamieszkałe przez nie więcej niż 30% mieszkańców gminy)

Zaplanowanie całościowych (kompleksowych, zintegrowanych) przedsięwzięć odpowiadających na problemy występujące na tym obszarze

Koordinacja działań przy zaangażowaniu lokalnej społeczności i innych interesariuszy na każdym etapie rewitalizacji społeczno-ekonomicznej

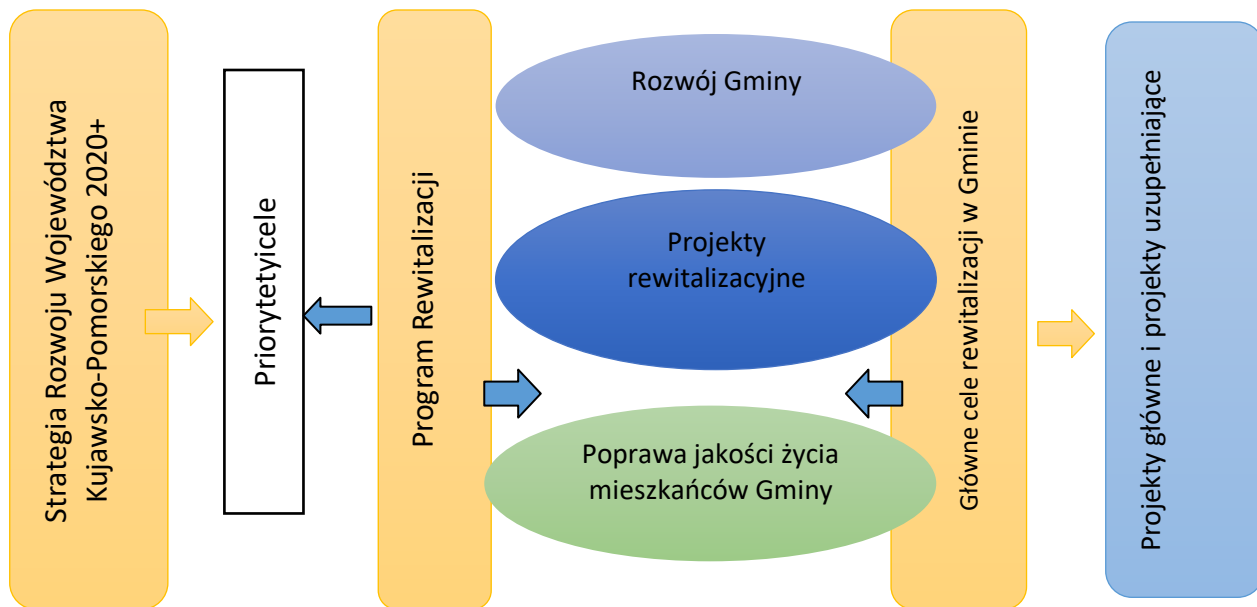
Rys. 2. Zasady opracowania Programu Rewitalizacji Gminy Lubanie na lata 2018-2023

Opracowanie własne

Opracowanie Programu jest zgodne z następującymi dokumentami na poziomie regionalnym:

- Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020.
- OSI BTOF
- Strategia Rozwoju Powiatu Włocławskiego na lata 2012 -2020Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Lubanie
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lubanie

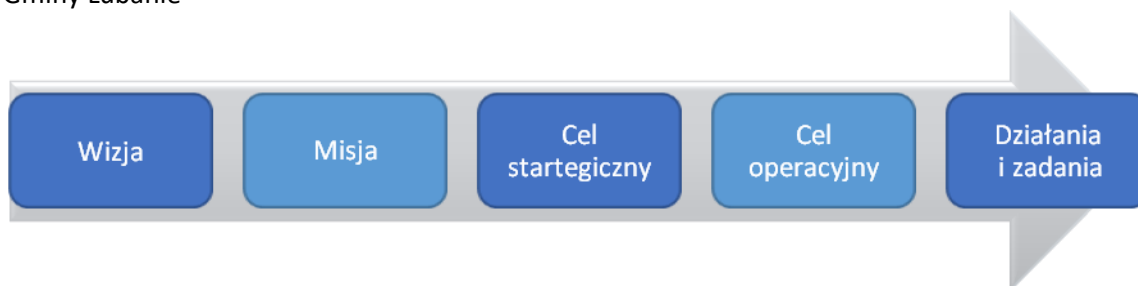
Planując rewitalizację przyjęto założenia procesu zilustrowane w poniższym schemacie.

Opracowanie własne na podstawie: „Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”, Toruń 2016r.

Rys 3. Proces planowania rewitalizacji Gminy Lubanie

W ramach opracowania Programu przyjęto model hierarchiczny planowania działań rewitalizacji dla Gminy Lubanie

Rys4. Model hierarchiczny planowania działań rewitalizacji dla Gminy Lubanie

Opracowanie własne

II. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi, regionalnymi i lokalnymi.

Program posiada szerokie odniesienia i powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi. Powiązania odnoszą się do dokumentów regionalnych i lokalnych.

Poniżej przedstawiono bezpośrednio powiązania pomiędzy opracowaniem, a dokumentami różnych szczebli, co gwarantuje spójność celów z celami rozwojowymi polityk europejskich i krajowych na lata 2014-2020.

Tabela 1.

Wykaz dokumentów strategicznych i planistycznych powiązanych z Programem Rewitalizacji Gminy Lubanie na lata 2018-2023

Poziom regionalny	Poziom lokalny
Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	brak
Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lubanie, Załącznik do uchwały NrXXXIV/229/06z dnia 21.08.2006r.
Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Lubanie, załącznik do uchwały Nr XXIII/135/17. Rady Gminy Lubanie z dnia 27.04.2017 r.
Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020	Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Lubanie 2015-2023, przyjęty uchwałą Nr XII/59/15 Rady Gminy Lubanie z dnia 29 grudnia 2015 r.
Zasady Programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	Plan odnowy miejscowości
	Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) dla obszaru Lokalnej Grupy Działania Dorzecza Zgłowiączki na lata 2014-2020. Załącznik nr 1 do uchwały nr 9/II/2017 Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki z dnia 21 lutego 2017 r.....
	Strategia rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji dla miasta Włocławek oraz obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie. Uchwała z 11 marca 2019 r.

Opracowanie własne

LPR wykazuje powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie regionalnym i lokalnym, w zakresie jak zilustrowano w poniższym zestawieniu:

Tabela 2.

Zakres powiązania Programu Rewitalizacji Gminy Lubanie na lata 2018-2023 z obowiązującymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi

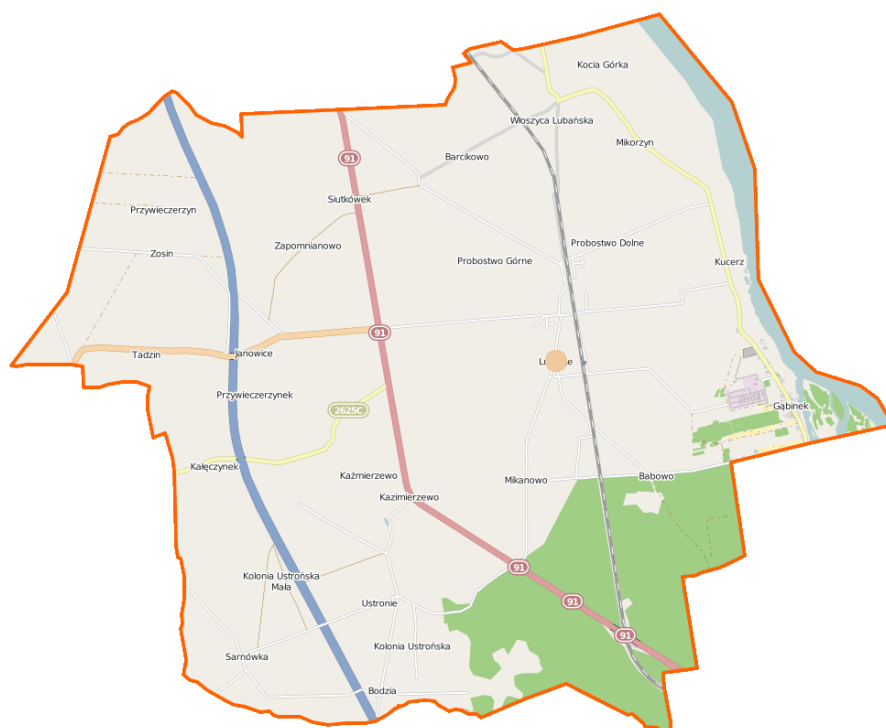
Nazwa dokumentu	Zakres powiązań
<p>Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020. Plan modernizacji 2020+</p>	<p>Strategia rozwoju województwa kujawsko - pomorskiego do 2020 roku, przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr XLI/693/13 z dnia 21 października 2013 r., stanowi odpowiedź samorządu województwa na zmieniającą się sytuację polityczną kraju i warunki społeczno-gospodarcze oraz przestrzenne regionu. Misją regionu do 2020 r. jest uzyskanie określonego stanu rozwoju województwa kujawsko - pomorskiego, gdzie na pierwszym miejscu są jego mieszkańcy: poszczególne jednostki tworzące rodziny i składające się na całe społeczeństwo.</p> <p><i>„Kujawsko-pomorskie – człowiek, rodzina, społeczeństwo”</i></p> <p>Misja ta będzie realizowana przez następujące priorytety:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Konkurencyjna gospodarka; 2. Modernizacja przestrzeni wsi i miast; 3. Silna metropolia; 4. Nowoczesne społeczeństwo. <p>Wyżej wymienione priorytety zostaną zrealizowane dzięki ośmiu celom strategicznym.</p> <p>Priorytet modernizacja przestrzeni miast i wsi zakłada dążenie do znacznego przyśpieszenia rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego. Gmina Lubanie została zakwalifikowana do kategorii polityki przestrzennej – obszary wiejskie, dla których oczekiwana rola i znaczenie w rozwoju województwa wiąże się z aktywizacją społeczno-gospodarczą na poziomie lokalnym.</p>
<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020</p>	<p>Program ten zakłada wsparcie działań, które mają spowodować rozwój regionu pod względem społecznym jak i gospodarczym.</p> <p>Głównym celem dokumentu jest uczynienie województwa kujawsko -pomorskiego konkurencyjnym i innowacyjnym regionem Europy oraz poprawa jakości życia jego mieszkańców.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubanie na lata 2018-2023 jest spójny z zapisami RPO, dotyczącymi rewitalizacji społeczno-gospodarczej dla obszarów o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych. Rewitalizacja wybranych obszarów jest jednym z podstawowych działań mających przyczynić się do minimalizacji występujących na danych obszarach problemów. LPR jest zgodny z Priorytetem Inwestycyjnym 9b <i>Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich</i>, w ramach, którego wsparcie będzie skoncentrowane na podejmowaniu działań zmierzających do ożywienia społeczno gospodarczego obszarów miejskich i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie poprzez aktywizację osób zamieszkujących obszary problemowe oraz poprawę warunków uczestnictwa tych osób w życiu społecznym i gospodarczym.</p> <p>Efektem tego będzie zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego, a także wzrost potencjału gospodarczego i wzrost aktywności</p>

	społecznej na obszarach problemowych. Infrastruktura obszarów wiejskich wspierana będzie także w ramach Osi 7 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność. Projekty ukierunkowane na ożywienie społeczne, gospodarcze, likwidację lub zmniejszenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego, spadek poziomu bezrobocia będą wspierane z RPO WK-P 2014-2020 ze środków EFS przede wszystkim: w ramach Osi priorytetowej 9 Solidarne społeczeństwo oraz w ramach Osi 11 – Rozwój lokalny kierowany przez społeczność.
Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020	<p>Przedsięwzięcia rewitalizacyjne na obszarach wiejskich stanowi interwencja zaplanowana w ramach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Działanie 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność, • Działania 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR. <p>W ramach osi priorytetowej 7 Programu z przeznaczeniem na ożywienie społeczne i gospodarcze obszarów wiejskich, które uzupełnione zostaną środkami EFS z przeznaczeniem na odnowę społeczną (oś priorytetowa 11 Programu). Przedsięwzięcia w ramach Działania 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność powinny obejmować kompleksową rewitalizację zdegradowanych obszarów wiejskich oraz wzrost przedsiębiorczości i zatrudnienia, a tym samym wpływać na poprawę warunków uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym mieszkańców. Wsparcie uzyskują projekty polegające m.in. na remoncie pomieszczeń czy związane z realizacją innych inwestycji infrastrukturalnych, służących aktywizacji społeczności. Ponadto działania inwestycyjne w obszarze rewitalizacji muszą być związane z działaniami realizowanymi z EFS.</p>
Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020.	<p>Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubanie na lata 2018-2023 wykazuje zgodność z następującymi celami strategicznymi dokumentu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu • Wzrost poziomu życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych • Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym
Strategia Rozwoju Powiatu Włocławskiego 2012 – 2020	<p>Program wpisuje się w realizację celu strategicznego określonego w Strategii tj.: <i>Rozwój przedsiębiorczości i infrastruktury zapewniający wysoką jakość życia mieszkańców powiatu</i>. Program jest zgodny z celami i działaniami <i>Strategii rozwoju Powiatu Włocławskiego 2012-2020</i> w obszarze: Celu częściowego 1. Przestrzeń powiatu przyjazna mieszkańcom i inwestorom.</p>
Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) dla obszaru Lokalnej Grupy Działania Dorzecza Zgłowiączki na lata 2014-2020	<p>Program wpisuje się w realizację celu ogólnego 2: Wzrost udziału społeczności lokalnej w życiu społecznym i kulturalnym na obszarze LGD, cel szczegółowy 2.1: Poprawa stanu i rozwój infrastruktury umożliwiający realizowanie aktywności społecznej mieszkańcom obszaru LSR oraz cel szczegółowy 2.2: Tworzenie i rozwój oferty aktywizacyjnej i integracyjnej mieszkańców obszaru LSR</p> <p>Wskaźniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna
Strategia rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji dla miasta Włocławek oraz obszaru	<p>Program wpisuje się w realizację celu rozwojowego 5. Podniesienie poziomu jakości życia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Priorytet Inwestycyjny - Poprawa oferty usług publicznych,

powiązanego z nim funkcjonalnie	<p>- Priorytet Inwestycyjny - Poprawa jakości przestrzeni publicznej. PI Ograniczenie wykluczenia społecznego Program realizuje założenie: „Kształtowanie przyjaznego otoczenia poprzez poprawę stanu i dostępności przestrzeni publicznych oraz jakości i funkcjonalności usług publicznych przyczyni się do stworzenia odpowiednich warunków do życia dla wszystkich mieszkańców, a w tym grup o szczególnych potrzebach - osób starszych, rodziców z dziećmi czy osób z niepełnosprawnościami”.</p>
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lubanie, załącznik do uchwały Nr XXXIV/229/06 z dnia 21.08.2006	<p>Głównymi uwarunkowaniami rozwojowymi Gminy Lubanie wskazanymi w Studium jest zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców, poprzez rozwój społeczny (w tym zapewnienie prawidłowego funkcjonowania usług publicznych), gospodarczy (w tym wprowadzanie nowych funkcji, rozwój przedsiębiorczości i wzrost efektywności rolnictwa), rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, przy uwzględnieniu równowagi wobec środowiska przyrodniczego i kulturowego. LPR Gminy Lubanie na lata 2018-2023 realizuje bezpośrednio następujące cele zagospodarowania przestrzennego Gminy wskazane w Studium: 1) stworzenie warunków do inwestowania na terenach korzystnych z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i kulturowego, z uwzględnieniem zasad ich ochrony, 3) uporządkowanie funkcjonalno-przestrzenne i estetyczne zabudowy, poprawa wizerunku wsi.</p>
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Lubanie, UCHWAŁA Nr XXIII/135/17 RADY GMINY Lubanie z dnia 27.04.2017	<p>Cele PGN dla Gminy Lubanie to:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie efektywności energetycznej budynków oraz oświetlenia drogowego 2. Zwiększenie zastosowania odnawialnych źródeł energii 3. Wspieranie rozwoju niskoemisyjnego transportu 4. Promocja gospodarki niskoemisyjnej i wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców
Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Lubanie 2015-2023, przyjęty uchwałą Nr XII/59/15 Rady Gminy Lubanie z dnia 29 grudnia 2015 r.	<p>Zadania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiany w strukturze gospodarczej obszaru gminy: 2. Zmiany w sposobie użytkowania terenu 3. Rozwój systemu komunikacji i infrastruktury 4. Poprawa stanu środowiska naturalnego 5. Poprawa stanu środowiska kulturowego i oświaty 6. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców

Opracowanie własne.

III. Uproszczona diagnoza Gminy Lubanie

Rys.5. Mapa ogólna Gminy Lubanie

Źródło: Urząd Gminy

Ocena sytuacji społeczno-gospodarczej w Gminie Lubanie przeprowadzona na potrzeby rewitalizacji została zawarta w rozdziale V niniejszego opracowania. Analiza porównawcza pozwoliła na zidentyfikowanie głównych problemów i sytuacji kryzysowych na obszarach wymagających interwencji. Analiza była także podstawą do wskazania celów rewitalizacji Gminy Lubanie, wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. W niniejszym rozdziale dokonano podstawowej charakterystyki Gminy Lubanie biorąc pod uwagę położenie geograficzne i administracyjne analizowanej jednostki; aspekty społeczne wyrażone poprzez podstawowe dane i wskaźniki demograficzne; a także charakterystykę gospodarki oraz przestrzeni i infrastruktury Gminy.

3.1. Położenie, powierzchnia, ludność.

Gmina Lubanie jest gminą wiejską położoną w województwie kujawsko-pomorskim w powiecie włocławskim na lewym brzegu Wisły na północ od miasta Włocławka. Gmina Lubanie sąsiaduje z gminami: Miasto Włocławek, Waganiec, Bądkowo i Brześć Kujawski.

Powierzchnia gminy wynosi 6941ha (69 km²)

Tabela nr 3

Struktura powierzchni Gminy Lubanie wg stanu na dzień 31.12.2016r.

Sołectwo	Powierzchnia w ha	% powierzchni gminy
Lubanie	605	8,72
Barcikowo	208	3,00
Bodzia	165	2,38
Gąbinek	300	4,32
Janowice	444	6,40
Kałęczynek	141	2,03
Każmierzewo	285	4,11
Kucierz	435	6,27
Mikanowo*	1741	25,08
Probostwo dolne	233	2,36
Probostwo górne	318	4,58
Przywieczerzyn	220	3,17
Sarnówka	306	4,41
Siutkówek	317	4,57
Tadzin	259	3,73
Ustronie	446	6,43
Włoszyca	255	3,67
Zosin	263	3,79

Dane z Urzędu Gminy

* W gminie Lubanie znajdują się dwa sołectwa – Mikanowo A i Mikanowo B. Ponieważ jednak wiele danych dotyczących tych sołectw jest podawanych łącznie pod nazwą Mikanowo, w analizie również oba sołectwa zostały opisane pod nazwą Mikanowo. Brak niektórych danych w rozbięciu na poszczególne sołectwa uniemożliwiłoby wiarygodną analizę porównawczą sytuacji w gminie.

Ludność.

Pod względem liczby ludności Lubanie należy do mniejszych gmin w województwie i powiecie wrocławskim. Gminę zamieszkuje 4599 mieszkańców (stan na 31.12.2016r.) , przy średniej gęstości zaludnienia 67 osób/km². Pod względem administracyjnym Lubanie podzielone jest na 19 sołectw, w skład których wchodzi 25 miejscowości.

Tabela nr 4

Liczba ludności wg sołectw – stan na dzień 31.12.2016r

Sołectwo	Liczba mieszkańców	%
Barcikowo	127	2,76
Bodzia	125	2,72
Gąbinek	188	4,09
Janowice	291	6,33
Kałużec	82	1,78
Kaźmierzewo	134	2,91
Kucierz	279	6,07
Lubanie	800	17,40
Mikanowo	584	12,70
Probostwo Dolne	310	6,74
Probostwo Górne	441	9,59
Przywieczeryn	130	2,83
Sarnówka	102	2,22
Siutków	215	4,67
Tadzin	173	3,76
Ustronie	225	4,89
Włoszyca	282	6,13
Zosin	111	2,41
Razem:	4599	100

Dane z Urzędu Gminy

STRUKTURA WIEKOWA MIESZKAŃCÓW

Najliczniejszą grupę wiekową w 2016 roku stanowiły osoby w wieku pomiędzy 35 a 39 rokiem życia. Następnymi w kolejności są osoby w wieku 25-29 lat, 30-34 lata oraz 40-44 lata.

Tabela 5.

Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Lubanie w 2016 r.

Grupa wiekowa	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
0-4 lata	219	103	116
5-9 lat	231	105	126
10-14 lat	245	116	129
15-19 lat	277	141	136
20-24 lata	319	170	149
25-29 lat	356	185	171
30-34 lata	345	184	161
35-39 lat	371	191	180
40-44 lata	343	183	160
45-49 lat	317	149	168
50-54 lata	309	164	145
55-59 lat	318	163	155
60-64 lata	296	148	148
65-69 lat	232	106	126
70-74 lata	134	53	81
75-79 lat	109	41	68
80-84 lata	92	27	65
Powyżej 85	86	29	57
Razem	4599	2258	2341

Dane Urząd Gminy

PRZYROST NATURALNY

Przyrost naturalny na terenie Gminy Lubanie w latach 2013 -2016 przyjmował wartości ujemne, co oznacza, że liczba zgonów w tym okresie przewyższała liczbę urodzeń. Ostatnim rokiem dodatniego przyrostu naturalnego był 2012 rok.

Tabela 6.

Przyrost naturalny w latach 2012-2016

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016
Zgony ogółem	39	47	47	45	41

Urodzenia żywe ogółem	43	42	41	44	33
Przyrost naturalny ogółem	4	-5	-6	-1	-8

Źródło: Dane GUS

3.2 Sytuacja ekonomiczna mieszkańców Gminy Lubanie

Tabela 7.

Pomoc społeczna – rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną (stan na dzień 31.12.2016 r.)

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych	261	174	430
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	1	1	4
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	260	173	426
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej – ogółem	x	80	163
W tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej	x	32	50

Dane Urząd Gminy

W 2016 roku wsparciem GOPS objętych było łącznie 766 osób, co stanowi 16,7% ludności gminy, przy średniej w województwie kujawsko-pomorskim na poziomie 8,8%.

Tabela 8

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2011-2016 w gminie Lubanie

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci						
ogółem	14,7	14	12,8	12,5	11,5	10,6

Dane GUS

Analogicznie do trendów krajowych i wojewódzkich bezrobocie wykazuje tendencję spadkową, która zgodnie z prognozami rynku pracy nadal będzie się pogłębiała.

3.3. Sfera gospodarcza

Gospodarka gminy to głównie rolnictwo, uprawiane na powierzchni 4451 ha użytków rolnych, co stanowi 64,1 % powierzchni gminy.

W strukturze władania dominuje własność prywatna – 95,7 % w powierzchni użytków rolnych. Średnia wielkość indywidualnego gospodarstwa rolnego wynosi około 8,0 ha użytków rolnych (średnia wojewódzka 15,5 ha).

Na koniec 2016 roku na terenie gminy działały ogółem 304 podmioty gospodarki narodowej. W ciągu roku zarejestrowano 22 nowe podmioty (w tym 1 z sektora publicznego, 20 osób fizycznych i 1 spółkę handlową) a wyrejestrowano 30 podmiotów (wszystkie z sektora prywatnego - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą). Według formy prawnej przeważały osoby fizyczne (221), poza tym odnotowano m.in. spółki handlowe -14, spółki cywilne -27 i spółdzielnie -3. W przeważającej większości są to firmy małe - do 9 osób (289 podmiotów). Według rodzaju działalności sklasyfikowano 16 podmiotów w dziedzinie rolnictwa, 92 w dziedzinie budownictwa i przemysłu oraz 196 jako "pozostała działalność". Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą dominują podmioty z sekcji G PKD - handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych (62), następne w kolejności z sekcji F - budownictwo (42), C - przetwórstwo przemysłowe (30) i H - transport i gospodarka magazynowa (22).

3.4. Sfera środowiskowa

Sąsiedztwo Wisły tworzy sytuację położenia gminy w Krajowej Sieci Ekologicznej EKONET – POLSKA. Ponadto pas nadwiślański gminy położony jest w Obszarze Chronionego Krajobrazu „Nizina Ciechocińska” oraz Natura 2000. Udział obszarów chronionych w powierzchni gminy wynosi ok. 11 % (powiat wrocławski ok. 16,7 %, województwo – 31 %).

Rzeźba terenu gminy jest dość zróżnicowana. Tworzą ją formy pochodzenia lodowcowego. Zasoby kopalin. Do rozpoznania i udokumentowania wyznaczono 2 obszary prognostyczne dotyczące kruszywa naturalnego, które zabezpieczą lokalne potrzeby gminy i jej mieszkańców w zakresie budownictwa i drogownictwa. Należą do nich: obszar Mikorzyn – Kocia Górka, obszar Gąbinek. Torfy występujące w obrębie terasów erozyjno – akumulacyjnych w dolinie Wisły i w rynnie subglacjalnej Strugi Kujawskiej nie są przewidywane do eksploatacji.

3.5. Sfera techniczna

Zaopatrzenie w wodę odbywa się ze studni głębinowych bazujących na czwartorzędowym poziomie wodonośnym. Potrzeby grupowego zaopatrzenia w wodę zaspokaja ujęcie w Lubaniu pracujące w oparciu o 4 studnie o wydajności 146 m³/h. Moc przerobowa Stacji Uzdatniania Wody wynosi 1600 m³/dobę. Wg stanu na 2006 r. długość sieci wodociągowej wynosi 107,3 km. Zwodociągowanych jest blisko 100 % gospodarstw.

Gospodarka ściekowa opiera się na bazie oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej. Gminna oczyszczalnia ścieków z punktem zlewnym o przepustowości 245 m³/d zlokalizowana jest w miejscowości Kucierz. Wykorzystana jest obecnie w 100 %. Kanalizację sanitarną (ok. 29,1 km) wykonano w miejscowościach Lubanie, Probstwo Górne, Probstwo Dolne, Mikanowo. Z systemu korzysta blisko 1700 osób. Istnieje nadal duża dysproporcja między zaopatrzeniem w wodę a usuwaniem i oczyszczaniem ścieków. Gęstość sieci wodociągowej wynosi 155,5 km/100 km² przy wskaźniku 42,2 gęstości sieci kanalizacyjnej.

Zagrożenia środowiska. Brak pełnej kanalizacji gminy może wiązać się z obciążeniem środowiska ściekami w przypadku wprowadzenia zanieczyszczonych wód do gruntu (nieszczelne szamba). Uciążliwe dla mikroklimatu i stanu higieny atmosfery zwłaszcza w porze jesienno – zimowej są kotłownie i

paleniska domowe zużywające węgiel. Z terenu gminy Lubanie najwięcej emituje się do powietrza tlenku węgla. Ponadto powierzchniowa warstwa ziemi najczęściej narażona jest na działanie wody (erozja wodna) lub wiatru (erozja wietrzna). Grunty wodne zagrożone procesami erozji to głównie tereny zboczowe Wysoczyzny Kujawskiej.

Zaopatrzenie w ciepło oparte jest na indywidualnych źródłach ciepła i kotłowniach zakładowych (zakłady produkcyjne, urzędy, szkoły i budynki mieszkalne), gdzie głównym nośnikiem energii jest węgiel. Są to podstawowe źródła wewnętrznych zanieczyszczeń powietrza. W 2006 r. opracowany został Plan Zaopatrzenia w Energię i Ciepło. W 2015 r. został opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, którego założenia są wdrażane od roku 2016r.

Zaopatrzenie w gaz. Obecnie dla potrzeb gospodarstw domowych wykorzystywany jest gaz bezprzewodowy. Zgodnie z „Studium Programowym Rozwoju Gazyfikacji (byłego) Województwa Włocławskiego” i „Koncepcji gazyfikacji gminy Lubanie” istnieje możliwość zgazyfikowania gminy gazem przewodowym od gazociągu wysokoprężnego systemu krajowego w/c Dn 400/6,3 MPa Włocławek – Gdańsk.

Zaopatrzenie w energię elektryczną. Obszar gminy Lubanie zaopatrywany jest w energię elektryczną z GPZ Włocławek poprzez napowietrzne linie średniego napięcia 15 kV. Zarządcą sieci jest Zakład Energetyczny Toruń SA Rejon Energetyczny Radziejów. Linie średniego i niskiego napięcia oraz stacje transformatorowe wymagają modernizacji i rozbudowy.

Gospodarka odpadami stałymi. Dotychczas funkcjonujące na terenie gminy składowisko odpadów komunalnych w Kucerzu, decyzją Wojewody Kujawsko – Pomorskiego zostało zamknięte, a w roku 2015 zrekultywowane. Od 2013 roku na terenie gminy funkcjonuje system selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, gmina organizuje zbiórkę odpadów od wszystkich mieszkańców z terenu gminy, zlecając zadanie odbioru, transportu i unieszkodliwiania podmiotom zewnętrznym, które składują odpady w regionalnych instalacjach, poddając je częściowemu recyklingowi. Dla sprawnego funkcjonowania systemu, gmina wyposażyła mieszkańców w pojemniki do gromadzenia odpadów.

Komunikacja

Kolej: przez teren Gminy Lubanie przebiega zelektryfikowana linia kolejowa nr 18 relacji Kutno-Piła. Dworzec kolejowy znajduje się w miejscowości Lubanie.

Sieć drogowa: gminę przecina (w kierunku północ-południe) autostrada A-1. Na terenie gminy znajduje się MOP Kałęczynek, nie ma natomiast węzła autostradowego. Najbliższy zjazd znajduje się na południe od sołectwa Bodzia, w odległości ok. 2 km. Prawie równoległe do A-1 przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 91 Gdańsk - Cieszyn, w kierunku zachodnim odbiega od niej droga wojewódzka nr 301 (ok. 4 km długości na terenie gminy). Poza tym istnieje dobrze rozwinięta sieć dróg powiatowych i gminnych. Na ponad 80 km dróg gminnych, ok. 50 km stanowią drogi twarde. Opisany układ drogowy zapewnia dobre skomunikowanie gminy z regionem.

Transport wodny: wschodnią granicę gminy Lubanie stanowi rzeka Wisła, zupełnie niewykorzystana jako droga wodna.

3.6. Sfera społeczna

Dziedzictwo kulturowe na terenie gminy

Głównym historycznym ośrodkiem osadniczym o złożonym programie i rozwiniętym układem przestrzennym jest wieś gminna Lubanie (wzmiankowana już w XIII w – z dominującym tu zespołem kościoła parafialnego, w którego murach kryją się relikty świątyni romańskiej) i zabytkowym cmentarzem parafialnym. Pozostałe wsie i osady mało rozwinięte z rozproszonymi obiektami o wartościach kulturowych: wiejskie chałupy z XIX w. Cmentarze poewangelickie – będące dokumentami dawnego osadnictwa kolonizacyjnego, współtworzącego krajobraz tych ziem. Do cenniejszych obiektów zabytkowych należą malowniczo położone zespoły dworskie z końca XIX i początku XX wieku w Kaźmierzewie i Ustroniu. Dużą wartością omawianego terenu są walory przyrodniczo – krajobrazowe: urozmaicona wartość terenu, lasy, istniejące struktury przestrzenne, obiekty zabytkowe i kulturowe.

W latach 2007-2009 w okolicy wsi Bodzia odnaleziono cmentarzysko z 49 grobami komorowymi z przełomu X i XI wieku.

Edukacja

**Tabela 9:
Szkoły podstawowe w Gminie Lubanie**

sołectwo	Liczba uczniów	Liczba repetentów	Średnia testu szóstoklasisty	uwagi
Przywieczerzyn	45 + 11 przedszkolaków	0	j.polski 67,5% matematyka 31%	testu szóstoklasisty nie było, to są wyniki testu wewnętrznego szkoły
Lubanie	226	2	Nie było	
Ustronie	46	0	Matematyka – 66,6 Język Polski – 72,3 Przyroda – 63,3 Język Angielski – 61,2	

Dane Urzędu Gminy za rok szkolny 2015/2016

**Tabela 10
Gimnazjum w Gminie Lubanie**

Miejscowość	Liczba uczniów	Liczba repetentów	Średnia testu gimnazjalisty	Liczba uczniów porzucających naukę
Lubanie	75	0	46,8	brak

Dane Urzędu Gminy za rok szkolny 2015/2016

Uwaga: na datę opracowania aktualizacji niniejszego programu (wrzesień 2019 r.) gimnazjum już nie istnieje.

Wyniki nauczania w szkołach są na średnim poziomie.

**Tabela 11
Usługi społeczne wg stanu na dzień 31.12.2016r.**

Sołectwo	Żłobki	Przedszkola	Klubiki dziecięce	Świetlica Środowiskowa	Warsztaty terapii zawodowej	Inne

Lubanie	0	Istniejące przedszkole w starym budynku; w planach budowa nowego obiektu - w maju 2016 r. uzyskano pozwolenie na budowę	0	0	0	Gminny Ośrodek Kultury; Uniwersytet Trzeciego Wieku, Lubańskie Towarzystwo Piłkarskie
Ustronie	0	Oddział przedszkolny przy szkole	0	0	0	
Zosin (szkoła w Przywieczerzynie)	0	Oddział przedszkolny przy szkole	0	0	0	
Gąbinek, Kocia Górka, Kałużeczek,	0	0	0	0	0	Świetlica wiejska
Bodzia	0	0	0	0	0	Świetlica wiejska - w trakcie uzyskiwania pozwolenia na użytkowanie

Dane Urzędu Gminy

Uwaga: na datę opracowania aktualizacji niniejszego programu (wrzesień 2019 r.) przedszkole funkcjonuje w nowym obiekcie, świetlica wiejska w Bodzi została dopuszczona do użytkowania.

Gmina Lubanie nie ma żadnej oferty dla najmłodszych dzieci (w wieku przedprzedszkolnym) i dalece niewystarczającą dla seniorów.

Gminny Ośrodek Kultury prowadzi zajęcia dodatkowe dla dzieci, głównie muzyczne. Okazjonalnie organizowane są inne formy - np. konkursy mikołajkowe, świąteczne, itp.

Poza klubem piłkarskim nie ma stałych zajęć z zakresu aktywności fizycznej - okresowo prowadzone są przez zewnętrznych instruktorów zajęcia karate, aerobiku. Nie ma zajęć wspomagających aktywność fizyczną osób starszych. Brak jest bazy do samodzielnego uprawiania aktywności sportowej.

Poza Lubaniem brak jest stałej oferty spędzania wolnego czasu. Istnieje potencjał w postaci bazy lokalowej - w części sołectw - w Gąbinku, Kociej Górcie, Kałużeczku - funkcjonują świetlice wiejskie. Aktywnie na rzecz powstania kolejnych świetlic zadziałała społeczność sołectwa Bodzia (powstał nowy obiekt - świetlica) i Mikanowo B (zakupiono grunt, powstał plac zabaw dla dzieci i siłownia zewnętrzna). Na zebraniach sołeckich zgłoszone zostały potrzeby mieszkańców innych sołectw - Ustronia, Przywieczerzyna, Tadzina - w zakresie budowy nowych świetlic lub zagospodarowania istniejących obiektów.

Podstawowym problemem jest fakt, że świetlice wykorzystywane są okazjonalnie - na zebrania sołeckie, zebrania lokalnej społeczności, spotkania Kół Gospodyń Wiejskich. Brak jest jednak oferty dla różnych pokoleń, integrującej społeczność. W żadnym z obiektów nie są prowadzone stałe zajęcia. Dodatkowym

utrudnieniem jest fakt, że istniejące obiekty są niedostosowane do funkcji, które powinny pełnić - pod względem infrastruktury technicznej i wyposażenia.

Jedynym istniejącym obiektem, który może zostać wykorzystany na rozwój aktywności fizycznej mieszkańców, to plac sportowy (boisko) położony w bliskim sąsiedztwie starego budynku przedszkolnego. Obecnie użytkowany jest prawie wyłącznie przez Lubańskie Towarzystwo Piłkarskie, oferuje jednak możliwości stworzenia zaplecza i poprowadzenia zajęć dla mieszkańców w różnych grupach wiekowych.

Opieka zdrowotna.

W gminie znajduje się jeden niepubliczny zakład opieki zdrowotnej, zlokalizowany w miejscowości Lubanie. Wśród mieszkańców występują typowe dla społeczności problemy zdrowotne - liczba osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych nie odbiega od średniej, jednakże brak jest oferty usług opiekuńczych, zarówno skierowanych do pacjentów, jak i do ich opiekunów (np. w celu umożliwienia im np. aktywizacji zawodowej). W efekcie obserwuje się rosnące uzależnienie od form pomocy społecznej.

Bezpieczeństwo publiczne.

Liczba zarejestrowanych w 2016 roku interwencji służb porządkowych (dane Policji) wyniosła 381, co stanowi 8,28% w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców. W gminie Lubanie nie ma jednak stałego komisariatu policji, szacuje się zatem, że faktyczna liczba naruszeń porządku publicznego może oscylować w granicach 15%. Bardzo niepokojącym zjawiskiem są niewłaściwe zachowania obserwowane wśród dzieci i młodzieży. Do zgłaszania takich sytuacji służbom porządkowym dochodzi zdecydowanie rzadziej niż w przypadku dorosłych. Społeczna mentalność prowadzi do prób zaradzenia problemom (zwłaszcza wśród dzieci) na poziomie lokalnym i podejmowania interwencji zewnętrznych dopiero w sytuacjach patologicznych. Szczególnie istotne są tu obserwacje prowadzone przez nauczycieli szkoły w Lubaniu. Wskazują oni kilka podstawowych problemów - nieprzystosowanie społeczne dzieci (przede wszystkim wychowujących się w rodzinach korzystających z opieki społecznej) skutkujące wykluczeniem z grupy, brak autorytetów w najbliższym otoczeniu dzieci, agresja i nadpobudliwość.

3.7 GŁÓWNE PROBLEMY ZIDENTYFIKOWANE NA TERENIE GMINY LUBANIE

SFERA SPOŁECZNA

- ujemny przyrost naturalny;
- wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej;
- ubogi rynek pracy wynikający głównie z rolniczego charakteru gminy;
- niski poziom bezpieczeństwa publicznego
- problemy zdrowotne – niepełnosprawność i przewlekle choroby;
- niewystarczająca oferta usług społecznych i opiekuńczych;
- niewystarczająca ilość terenów do rekreacji i integracji;
- niewystarczająca ilość obiektów do aktywności sportowej.

SFERA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA

- niski stopień zagospodarowania przestrzeni publicznych na cele społeczne, turystyczno-rekreacyjne, integracyjne,
- brak miejsc aktywności fizycznej
- nieprzystosowanie istniejących obiektów na ww. cele
- niedostateczna estetyka niektórych części Gminy,

SFERA GOSPODARCZA

Zjawiska charakteryzujące problemy w sferze gospodarczej na terenie Gminy Lubanie:

- brak terenów przygotowanych kompleksowo pod inwestycje,
- brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dotyczących rozwoju gospodarczego
- brak dużych i średnich zakładów oferujących atrakcyjne miejsca pracy na terenie Gminy.

SFERA ŚRODOWISKOWA

Głównymi problemami środowiskowymi zidentyfikowanymi na terenie gminy są:

- problemy ekologiczne,
- stan techniczny obiektów i budynków wymagający zwiększenia ich efektywności energetycznej,
- utrzymujący się wysoki poziom emisji CO₂.

IV. Obszar zdegradowany gminy Lubanie

Prowadzenie procesu rewitalizacji wiąże się z koniecznością wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

Obszarem zdegradowanym jest obszar Gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto występuje na nim, co najmniej jedno z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

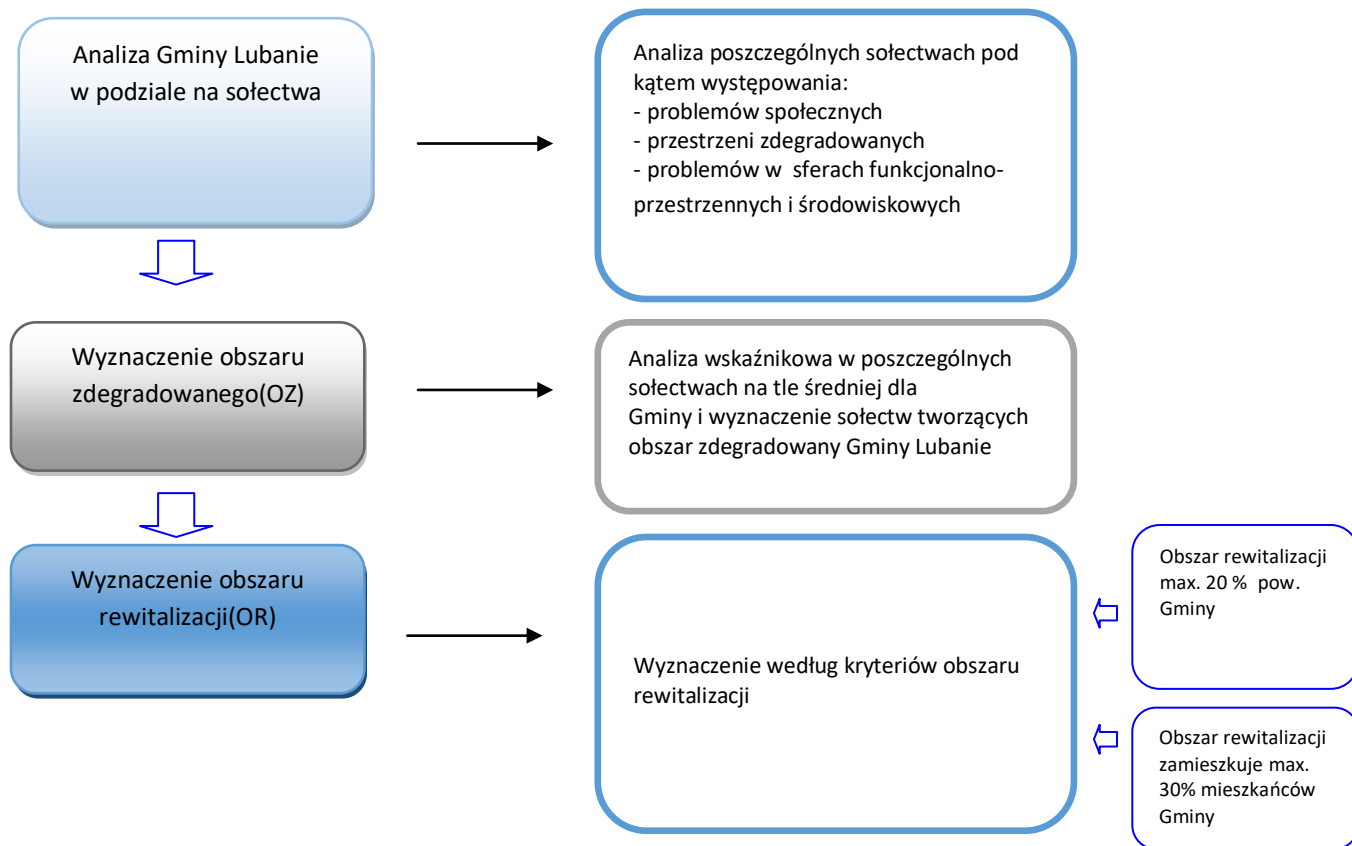
Delimitacja obszaru

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego wymaga przeprowadzenia analizy, której celem jest wskazanie miejscowości charakteryzujących się kumulacją problemów.

Diagnozę można przeprowadzić w podziale na miejscowości lub na sołectwa. Zdecydowano, że najodpowiedniejszą formą w przypadku Gminy Lubanie jest analiza problemów występujących na terenie **poszczególnych sołectw**.

Diagnozę występowania stanu kryzysowego w Gminie Lubanie przeprowadzono dla poszczególnych sołectw. Nazwy sołectw odpowiadają nazwom miejscowości, zatem w dalszej analizie pojęcia te będą stosowane jako równoważne.

Obszar zdegradowany wyznaczony został na podstawie analizy porównawczej wskaźników oraz diagnozy społeczno – gospodarczo – przestrzennej dla poszczególnych miejscowości gminy. W ramach procesu delimitacji obszaru skoncentrowano się na analizie występowania zjawisk problemowych. Oprócz szczegółowej analizy problemów społecznych zwrócono również uwagę na wewnętrzny potencjał rozwojowy obszarów, który może mieć kluczowy wpływ na rozwój całej gminy.

Rys.6. Metodyka wyznaczenia obszarów rewitalizacji Gminy Lubanie

Opracowanie własne

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego dokonano analizy porównawczej wszystkich sołectw gminy, zarówno wskaźnikowej jak i jakościowej. Analiza została przeprowadzona w oparciu o kryteria wskazane w „Zasadach Programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych(...)”, Toruń 2016 r. Dodatkowo wprowadzono wskaźniki umożliwiające pogłębienie wiedzy na temat zdiagnozowanych problemów społecznych w celu wypracowania takich przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które w rzeczywisty sposób wpłyną na poprawę sytuacji w tych obszarach. Na tej podstawie sporządzono wykaz miejscowości z gorszymi niż średnia dla gminy wskaźnikami i wyznaczono obszar zdegradowany. Następnie określono obszar do rewitalizacji wybierając miejscowości, w których koncentracja problemów jest największa i stanowi istotny hamulec dalszego rozwoju całej gminy.

Zgodnie z rozdziałem 6.4.2 „Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych...”, do obszaru zdegradowanego należy zaliczyć miejscowości spełniające jednocześnie kryteria:

1. występowania co najmniej dwóch problemów społecznych,
2. obecności przestrzeni zdegradowanej, która została uwzględniona do celów rozwoju społecznego lub ekonomicznego, bądź występowania co najmniej jednego problemu spoza sfery społecznej.

ANALIZA PORÓWNAWCZA

I. SFERA SPOŁECZNA

Na podstawie problemów społecznych zdiagnozowanych w uproszczonej diagnozie gminy Lubanie w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego przyjęto następujące wskaźniki:

1. Odsetek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w poszczególnych sołectwach
2. Odsetek osób objętych pomocą gops w liczbie mieszkańców ogółem w poszczególnych sołectwach
3. Odsetek interwencji służb porządkowych w liczbie mieszkańców ogółem w poszczególnych sołectwach

Demografia

Tabela 12

Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w poszczególnych sołectwach gminy Lubanie-
stan na dzień 31.12.2016

Sołectwa	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	Liczba Mieszkańców	%
Barcikowo	23	127	18,11
Bodzia	28	125	22,40
Gąbinek	34	188	18,09
Janowice	48	291	16,49
Kałęczynek	22	82	26,83
Każmierzewo	26	134	19,40
Kucierz	51	279	18,28
Lubanie	163	800	20,38
Mikanowo	104	584	17,81
Probostwo Dolne	45	310	14,52
Probostwo Górne	87	441	19,73
Przywieczeryn	20	130	15,38
Sarnówka	20	102	19,61
Siutkówka	35	215	16,28
Tadzin	33	173	19,08
Ustronie	45	225	20,00
Włoszyca	50	282	17,73
Zosin	30	111	27,03
Ogółem w gminie	864	4599	18,79

Dane Urzędu Gminy

Pogrubionym drukiem zaznaczono miejscowości ze wskaźnikiem gorszym niż średnia dla gminy.

Najbardziej niekorzystna sytuacja demograficzna jest w sołectwach, w których odsetek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym jest wyższy niż średnia dla gminy. Należą do nich: Bodzia, Kałęczynek, Kaźmierzewo, Lubanie, Probostwo Górne, Sarnówka, Tadzin, Ustronie i Zosin.

Skutki procesów demograficznych odczuwane będą w wielu dziedzinach życia społecznego i gospodarczego gminy. Analizując to zjawisko obserwujemy te same trendy w gminie, co w powiecie włocławskim, województwie i kraju. Wraz ze wzrostem liczby osób w wieku 60/65+ rośnie zapotrzebowanie na usługi związane z opieką nad osobami starszymi, w tym na usługi zdrowotne/rehabilitacyjne. Z drugiej jednak strony wzrost zapotrzebowania na usługi rehabilitacyjne może być szansą dla dynamicznego rozwoju np. turystyki zdrowotnej na terenie gminy.

Pomoc społeczna

Poniżej zamieszczono tabelę zawierającą zestawienie głównych problemów podopiecznych GOPS w Gminie Lubanie. Dane dotyczą liczby osób.

Tabela 13

Odsetek osób objętych wsparciem GOPS w liczbie mieszkańców ogółem w sołectwach gminy Lubanie wg stanu na dzień 31.12.2016r.

Sołectwo	Liczba podopiecznych GOPS	Liczba mieszkańców	%
Barcikowo	18	127	14,17
Bodzia	26	125	20,80
Gąbinek	40	188	21,28
Janowice	7	291	2,41
Kałęczynek	21	82	25,61
Kaźmierzewo	26	134	19,40
Kucierz	85	279	30,47
Lubanie	65	800	8,13
Mikanowo	87	584	14,90
Probostwo Dolne	43	310	13,87
Probostwo Górne	35	441	7,94
Przywieczerzyn	79	130	60,77
Sarnówka	22	102	21,57
Siutkówiek	47	215	21,86
Tadzin	29	173	17,76
Ustronie	49	225	21,78
Włoszyca	79	282	28,01
Zosin	8	111	7,21
Razem	766	4599	16,66

Opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Wytłuszczonym drukiem oznaczono miejscowości w których wskaźnik jest wyższy od średniej dla gminy

Większy niż średni w gminie odsetek podopiecznych GOPS zamieszkuje w sołectwach: Bodzia, Gąbinek, Kałużynek, Kaźmierzewo, Kucierz, Przywieczerzyn, Sarnówka, Siutkówek, Tadzin, Ustronie i Włoszyca.

Bezpieczeństwo publiczne

Tabela 14 Interwencje służb porządkowych w sołectwach na terenie Gminy Lubanie w 2016r.

Sołectwa	Liczba interwencji służb porządkowych	Liczba mieszkańców	%
Barcikowo	15	127	11,81
Bodzia	17	125	13,60
Gąbinek	9	188	4,79
Janowice	16	291	5,50
Kałużynek	32	82	39,02
Kaźmierzewo	9	134	6,72
Kucierz	9	279	3,23
Lubanie	101	800	12,63
Mikanowo	40	584	6,85
Probostwo Dolne	14	310	4,52
Probostwo Górne	40	441	9,07
Przywieczerzyn	14	130	10,77
Sarnówka	21	102	20,59
Siutkówek	12	215	5,58
Tadzin	8	173	4,62
Ustronie	11	225	4,89
Włoszyca	9	282	3,19
Zosin	4	111	3,60
RAZEM	381	4599	8,28

Opracowanie na podstawie danych z Komisariatu Policji

Wytłuszczonym drukiem oznaczono miejscowości w których wskaźnik jest wyższy niż średnia dla gminy

W gminie Lubanie średni odsetek podejmowanych **interwencji służb porządkowych** w stosunku do liczby mieszkańców wynosił 8,28%. Powyżej tej średniej znajdują się miejscowości: **Barcikowo, Bodzia, Kałużynek, Lubanie, Probostwo Górne, Przywieczerzyn, Sarnówka** .

Tabela 15.

Koncentracja problemów społecznych w sołectwach Gminy Lubanie wg stanu na dzień 31.12.2016r.

Sołectwo	% mieszkańców w wielu poprodukcyjnym w ludności ogółem w danym sołectwie	% interwencji służb porządkowych za zakłócanie miru domowego w liczbie ludności ogółem	% osób korzystających ze wsparcia GOPS w liczbie mieszkańców w danym sołectwie	Liczba problemów społecznych
Barcikowo		X		1
Bodzia	X	X	X	3
Gąbinek			X	1
Janowice				0
Kałużnynek	X	X	X	3
Kaźmierzewo	X		X	2
Kucierz			X	1
Lubanie	x	X		2
Mikanowo				0
Probostwo Dolne				0
Probostwo Górne	X	X		2
Przywieczerzyn		X	X	2
Sarnówka	X	X	X	3
Siutkówka			X	1
Tadzin	X		X	2
Ustronie	X		X	2
Włoszyca			X	1
Zosin	X			1

Dane Urząd Gminy

Objaśnienie: symbolem X oznaczono sołectwa ze wskaźnikiem gorszym od średniej dla gminy

Sołectwa spełniające kryterium liczby problemów społecznych, kwalifikujące się do obszaru zdegradowanego oznaczono pogrubionym drukiem. Należą do niego: Bodzia, Kałużnynek, Kaźmierzewo, Lubanie, Probostwo Górne, Przywieczerzyn, Sarnówka, Tadzin i Ustronie.

II. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Dla sołectw, w których zdiagnozowano min. 2 problemy społeczne, przeprowadzono analizę pod kątem występowania przestrzeni zdegradowanych lub niekorzystnych zjawisk w innych sferach funkcjonowania. Do celów diagnozy przyjęto wskaźnik autorski o nazwie "Brak infrastruktury do realizacji działań społecznych".

Dokonano analizy sołectw w gminie Lubanie pod kątem możliwości przeprowadzenia działań społecznych i zidentyfikowano brak infrastruktury koniecznej do realizacji działań społecznych w następujących sołectwach: Lubanie, Tadzin, Ustronie. Jako kryterium przyjęto następujące kategorie oceny infrastruktury:

1 - Infrastruktura jest i nie ma potrzeby jej modernizacji w chwili obecnej

2 - Infrastruktury brak i istnieje uzasadniona potrzeba jej stworzenia

3 – nie ma infrastruktury ale istnieje możliwość korzystania z infrastruktury położonej poza sołectwem, w niewielkiej odległości.

Tabela 16.

Analiza stanu infrastruktury przydatnej do realizacji działań społecznych.

sołectwo	Kategoria
Bodzia	1
Kałużnynek	1
Kaźmierzewo	3
Lubanie	2
Probostwo Górne	3
Przywieczerzyn	3
Sarnówka	3
Tadzin	2
Ustronie	2

OBSZAR ZDEGRADOWANY GMINY Lubanie – podsumowanie analizy

Spośród sołectw spełniających kryteria liczby problemów społecznych należy wyłączyć sołectwa dysponujące w pełni funkcjonującą infrastrukturą do realizacji działań społecznych - bądź na swoim terenie, bądź w sołectwie sąsiednim. Są to sołectwa: Bodzia, Kałczynek, Kaźmierzewo, Przywieczerzyn, Sarnówka.

Sołectwa spełniające kryteria obszaru zdegradowanego to: Lubanie, Tadzin, Ustronie.

Tabela 17.

Ludność i powierzchnia obszaru zdegradowanego wg stanu na dzień 31.12.2016r.

Sołectwo	Ludność	%	Powierzchnia /ha/	%
Lubanie	800	17,40	605	8,72
Tadzin	173	3,76	259	3,73
Ustronie	225	4,89	446	6,43
Razem	1198	26,05	1310	18,88

Dane Urząd Gminy

Obszar zdegradowany zajmuje 18,88 % powierzchni gminy i jest zamieszkiwany przez 26,05 % ludności.

V. Obszar Rewitalizacji Gminy Lubanie

Obszar rewitalizacji wyznacza się jako całość lub część obszaru zdegradowanego i opracowuje dla niego Lokalny Program Rewitalizacji.

Wyznaczenie obszarów rewitalizacji przebiegało w sposób etapowy.

Identyfikacja głównych problemów społeczno -gospodarczych w podziale na poszczególne obszary Gminy: analiza społeczno-gospodarcza na potrzeby rewitalizacji

Analiza wskaźnikowa i jakościowa obszarów: miejscowości oraz występowania w przestrzeni gminnej negatywnych zjawisk społecznych, funkcjonalno-przestrzennych, gospodarczych i środowiskowych

Wyznaczenie obszarów:
a) zdegradowanych
b) do rewitalizacji

Rys.7. Etapy wyznaczenia obszarów rewitalizacji Gminy Lubanie

Opracowanie własne

Przy wyznaczaniu obszaru rewitalizacji wzięto pod uwagę:

1. Koncentrację problemów społecznych.
2. Odsetek osób objętych wsparciem GOPS - jako problem szczególnie złożony oraz z uwagi na możliwość objęcia wsparciem wszystkich grup wiekowych
3. Dostępność infrastruktury, która może zostać zagospodarowana na cele rewitalizacji społecznej (nie zamierza się adaptować przestrzeni zdegradowanej na cele gospodarcze).

Na podstawie powyższych założeń do obszaru rewitalizacji włączono następujące sołectwa:

Lubanie, Ustronie, Tadzín

W związku z powyższym obszar rewitalizacji jest tożsamy z obszarem zdegradowanym wyznaczonym dla gminy Lubanie.

Tabela 18

Obszar rewitalizacji Gminy Lubanie w LPR na lata 2018-2023

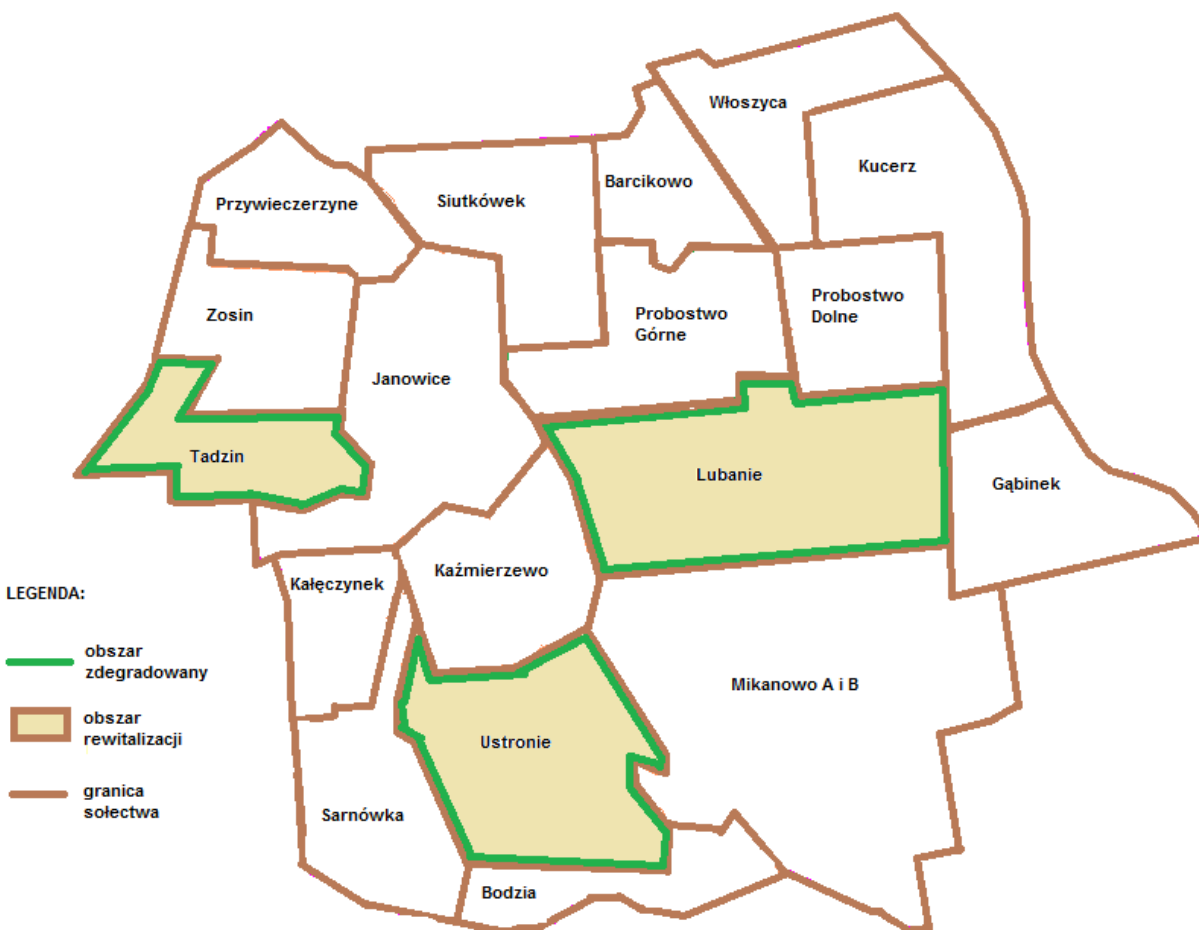
Wyszczególnienie obszaru	Ludność Gminy Lubanie	% ludności	Powierzchnia Gminy ha	%pow.
Gmina	4599	100,00	6941	100,00
Obszar zdegradowany (OZ):	1198	26,05	1310	18,88
Obszar rewitalizacji (OR), w tym:	1198	26,05	1310	18,88
miejsowość Lubanie	800	17,40	605	8,72
Miejscowość Tadzín*	173	3,76	259	3,73
miejsowość Ustronie	225	4,89	446	6,43

Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubanie

*w miejscowości Tadzín nie ma bazy materialnej, w której by można realizować projekty społeczne. Sytuacja z punktu widzenia problemów społecznych jest trudna. Zaniechanie tam rewitalizacji tylko z powodu braku bazy materialnej jeszcze bardziej pogłębiałoby stan wykluczenia już nie tylko niektórych grup mieszkańców, ale całej społeczności. Z uwagi na ten fakt oraz bliskość i łatwość dotarcia podjęto decyzję o wykorzystaniu świetlicy OSP w Janowicach na cele realizacji rewitalizacyjnych programów społecznych. Takie rozwiązanie umożliwi znaczące rozszerzenie liczby beneficjentów LPR a także jeszcze bardziej pogłębi więzi sąsiedzkie między tymi dwoma sołectwami tym bardziej, że odległość między tymi miejscowościami to jedynie 1,5km. Zaznaczyć jednak należy, że świetlica jest w złym stanie technicznym, wymaga przebudowy i dostosowania do potrzeb grup objętych programami społecznymi. Zakres wymaganych prac: zmiana układu pomieszczeń w budynku poprzez przebudowę ścian wewnętrznych,

zmiana funkcji poszczególnych pomieszczeń, dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych, ocieplenie budynku (w zakresie fundamentów, ścian, podłóg), remont dachu (wymiana pokrycia wraz z wykonaniem izolacji), wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, remont wewnętrznych instalacji (elektrycznej, wodno-kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania wraz z kotłownią, oświetlenia zewnętrznego, systemu wentylacyjno-klimatyzacyjnego); malowanie pomieszczeń, remont posadzek, remont toalet, wyposażenie pomieszczeń (sali świetlicy, kuchni, toalet, pomieszczeń gospodarczych i towarzyszących).

łącznie wyznaczony obszar rewitalizacji Gminy Lubanie nie przekracza progów 20,00% powierzchni gminy i 30,00% ludności gminy.

Rys. 8. Mapa Gminy Lubanie z oznaczonym obszarem zdegradowanym i do rewitalizacji

Źródło: Urząd Gminy

Kolorem zielonym oznaczono na mapie Gminy Lubanie obszar zdegradowany, żółtym wypełnieniem obszar do rewitalizacji.

VI. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Lubanie

Lubanie jest siedzibą władz Gminy. Zajmuje powierzchnię 605 ha, co stanowi 8,72 % powierzchni całkowitej gminy i liczy 800 mieszkańców, co stanowi 17,40% wszystkich mieszkańców.

Pod względem infrastruktury społecznej na terenie Lubania funkcjonuje przedszkole, szkoła podstawowa i gimnazjum oraz Uniwersytet Trzeciego Wieku.

W Lubaniu znajduje się wpisany do rejestru zabytków zespół Kościoła Parafialnego, w skład którego wchodzi Kościół pod wezwaniem św. Mikołaja, dzwonnica i ogrodzenie wraz z bramą.

Na terenie Lubania funkcjonuje 48 podmiotów gospodarczych.

Z uwagi na rolę Lubania jako centrum administracyjnego przy opracowaniu programu rewitalizacji trzeba brać pod uwagę nie tylko problemy występujące w samej miejscowości ale również potrzeby mieszkańców całej gminy. Przykładowo, gminę zamieszkuje 139 osób niepełnosprawnych oraz 55 osób przewlekłe chorych. Efektywne z punktu widzenia skuteczności działania będzie stworzenie usług opiekuńczych dla tej grupy w Lubaniu jako miejscowości o dużym potencjale kadrowym i najlepszym skomunikowaniu.

Podstawowymi wskaźnikami w **sferze społecznej** dla Lubania kwalifikującymi miejscowość do obszaru rewitalizacji są:

1. Niekorzystna demografia

- odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wynosi 20,38% przy średniej dla gminy 18,79 i jest wyższy niż odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym o 3,88%

2. Pomoc społeczna

- odsetek osób korzystających ze świadczeń GOPS wynosi 8,13% przy średniej dla gminy 16,66%

Koncentracja gminnych problemów społecznych w miejscowości Lubanie:

- 9,02% osób dotkniętych ubóstwem zamieszkuje Lubanie;

- 10,71% osób potrzebujących wsparcia macierzyństwa zamieszkuje w Lubaniu

- 10,31% osób z problemem bezrobocia długookresowego zamieszkuje w Lubaniu

- 10,79% osób z niepełnosprawnością zamieszkuje w Lubaniu

- 8,33% osób mających problemy wynikające z bezradności zamieszkuje w Lubaniu.

3. Niski poziom bezpieczeństwa publicznego:

- odsetek interwencji służb porządkowych w stosunku do liczby mieszkańców wynosi 12,63% przy średniej dla gminy 8,28%

4. Rynek pracy

- wysoki odsetek bezrobotnych w wieku 18 – 42 lata – tj. 16,13% ogółu bezrobotnych w zamieszkałych w Lubaniu.

W Lubaniu aktywnie działają organizacje pozarządowe: OSP KSRG Lubanie, Uniwersytet Trzeciego Wieku, KGW, Lubańskie Towarzystwo Piłkarskie, Koło Emerytów i Rencistów, Koło Kombatantów.

Podstawowe wskaźniki w sferach infrastrukturalno-technicznej i środowiskowej

Brak infrastruktury do realizacji działań społecznych: na terenie Lubania znajduje się budynek Gminnego Ośrodka Kultury, wykorzystujący do swojej działalności jedynie część pomieszczeń - pozostałe wymagają generalnego remontu, istnieje także możliwość wykorzystania placu sportowego (boisko) i jego otoczenia, po uprzednim zagospodarowaniu. Odnowione i wyposażone obiekty mogą się przysłużyć realizacji projektów społecznych.

Tabela 19

Kluczowe zjawiska problemowe i potencjały rozwoju Lubania

Sfera	Zjawiska problemowa	Potencjały rozwoju
Spółeczna	<ul style="list-style-type: none"> • Ubóstwo • Problemy z ochroną macierzyństwa • Niepełnosprawność – brak usług opiekuńczych • Przewlekła choroba – brak usług opiekuńczych • Bezradność • Niski poziom bezpieczeństwa • Przystępczość wśród dzieci i młodzieży • Niekorzystna demografia • Brak miejsca do aktywności sportowej i społecznej • Brak świetlicy środowiskowej dla dzieci i młodzieży • Zbyt uboga oferta na spędzanie czasu wolnego 	<ul style="list-style-type: none"> • Warunki dla rozwoju aktywności społecznej mieszkańców • Kapitał społeczny • Funkcjonujące ośrodki kulturotwórcze • Wykwalifikowana kadra
Pozostałe sfery (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne, infrastrukturalne)	<ul style="list-style-type: none"> • Pustostany • Zaniebane tereny – plac sportowy 	<ul style="list-style-type: none"> • Potencjał rozwoju infrastruktury w wyniku zagospodarowania przestrzeni zaniebanych i pustostanów • Aktywność gospodarcza mieszkańców • Poprawa estetyki i efektywności zabudowy i obiektów mieszkaniowych • Dobrze rozwinięta infrastruktura.

Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubanie

Ustronie

Wieś Ustronie zamieszkuje 225 osób, co stanowi 4,89 % ludności całej Gminy Lubanie i zajmuje powierzchnię 446 ha, co stanowi 6,43 % powierzchni gminy.

Na terenie Ustronia mieści się szkoła podstawowa z oddziałem przedszkolnym.

W Ustroniu znajduje się wpisany do rejestru zabytków Konserwatora Wojewódzkiego dwór obronny z początku XVII w.

Na terenie wsi funkcjonują 4 podmioty gospodarcze. Jest tutaj bardzo sprawnie funkcjonująca OSP i aktywne KGW.

Podstawowe wskaźniki w **sferze społecznej** w miejscowości Ustronie kwalifikujące miejscowość do objęcia programem rewitalizacji

1. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej wynosi 21,78% przy średniej dla gminy 16,66%
Dominujące przyczyny korzystania ze świadczeń społecznych:
- 5,77% osób z problemem ubóstwa zamieszkuje Ustronie

- 11,9% osób z problemem ochrony macierzyństwa zamieszkuje Ustronie
  - 7,9% osób z problemem bezrobocia zamieszkuje w Ustroniu
  - 4,37% osób z problemem niepełnosprawność zamieszkuje Ustronie
  - 21,3% osób z problemem bezradności zamieszkuje Ustronie
2. Rynek pracy.
- odsetek bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi 12,95% przy średniej dla gminy 10,9%
  - największy odsetek stanowią bezrobotni w wieku 35-54 lat i stanowią 66,67% ogółu bezrobotnych w tym sołectwie
4. Niekorzystna demografia –odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby mieszkańców wynosi 20,00 % przy średniej dla gminy 18,79% należy również zauważyć, że odsetek osób w wieku poprodukcyjnym jest wyższy niż odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym o 1,33%

Podstawowe wskaźniki w sferze infrastrukturalno – technicznej i środowiskowej

Brak infrastruktury do realizacji działań społecznych: zaniedbana świetlica OSP i jej otoczenie. Świetlica OSP i remiza z niewielkim zapleczem znajdują się w kompleksie połączonych ze sobą konstrukcyjnie budynków, do których przylega również nieczynny sklep (w roku 2019 rozwiązano umowę użytkowania wieczystego, obiekt stanowi własność Gminy Lubanie). Obecny układ pomieszczeń i ich standard nie pozwala na przeprowadzenie działań społecznych. Obiekty są niedocieplone, posiadają stare instalacje, często ulegające awariom. Przeniesienie garażu do obiektu po sklepie pozwoli na nowe rozplanowanie pomieszczeń i spełnienie aktualnych wymagań dla obiektu publicznego w rozumieniu przepisów budowlanych.

Tabela 20
Kluczowe zjawiska problemowe i potencjały rozwoju Ustronia

Sfera	Zjawiska problemowa	Potencjały rozwoju
Społeczna	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej • Wysoki Odsetek osób bezrobotnych • Wysoki poziom ubóstwa • Problemy z ochroną macierzyństwa • Bezrobocie długookresowe • Niepełnosprawność i przewlekła choroba – brak usług opiekuńczych • Bezradność • Niekorzystna demografia • Brak miejsca do integracji społecznej • Brak miejsca do rekreacji zarówno dla dzieci jak i dorosłych • Brak miejsca do aktywności sportowej 	<ul style="list-style-type: none"> • Środowisko kulturotwórcze • Kapitał społeczny – OSP i KGW
Pozostałe sfery (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne, infrastrukturalne)	<ul style="list-style-type: none"> • Zaniedbane budynki i tereny – świetlica OSP i jej otoczenie • 	<ul style="list-style-type: none"> • Budynek wraz z otoczeniem dający możliwości zagospodarowania na cele aktywności społecznej mieszkańców • Dobre skomunikowanie z

		otoczeniem
--	--	------------

Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubanie

Tadzin

Tadzin ma powierzchnię 259 ha co stanowi 3,73 % powierzchni gminy i liczy 173 mieszkańców co stanowi 3,76% ogółu ludności gminy.

Na terenie wsi nie ma żadnych usług społecznych jednak, mimo braku bazy lokalowej, aktywnie działa KGW. Funkcjonują tutaj 3 podmioty gospodarcze.

Na terenie Tadzina znajdują się nowożytnie oraz średniowieczne ślady osadnictwa.

Podstawowe wskaźniki w **sferze społecznej** kwalifikujące miejscowość do objęcia programem rewitalizacji

1. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej wynosi 17,76% przy średniej dla gminy 16,66% i mimo że jest niewiele wyższy niż średnia, stanowi istotny problem w tak niewielkiej społeczności.

Dominujące przyczyny korzystania ze świadczeń społecznych

- 3,83% osób z problemem ubóstwa zamieszkuje w Tadzynie
- 4,76% osób z problemem ochrony macierzyństwa zamieszkuje w Tadzynie
- 3,41% osób z problemem bezrobocia długookresowego zamieszkuje w Tadzynie;
- 4,3% osób z problemem niepełnosprawności zamieszkuje w Tadzynie
- 21,3% osób z problemem bezradności zamieszkuje w Tadzynie

2. Rynek pracy

- poziom bezrobocia wynosi 19,81% przy średniej dla gminy 10,9%
- najwyższy odsetek bezrobotnych stanowią osoby w wieku 18-34 lata co stanowi 47,62% ogółu bezrobotnych w sołectwie

3. Niekorzystna demografia. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby mieszkańców wynosi 19,08 % przy średniej w gminie 18,79%

Podstawowe wskaźniki w **sferze infrastrukturalno – technicznej i środowiskowej** kwalifikujące miejscowość do objęcia programem rewitalizacji

Brak infrastruktury do realizacji działań społecznych: na terenie sołectwa brak infrastruktury, istnieje jednak możliwość wykorzystania zaniedbanej świetlicy OSP w sąsiednim sołectwie. Świetlica OSP i pomieszczenie użytkowane na garaż znajdują się w jednym budynku. Obecny układ pomieszczeń - świetlicy i zaplecza, ani ich standard, nie pozwala na przeprowadzenie działań społecznych. Obiekt jest niedocieplony, posiada stare instalacje, często ulegające awariom. Aby móc wykorzystać infrastrukturę na przeprowadzanie programów społecznych, niezbędne jest nowe rozplanowanie pomieszczeń, przebudowa obiektu w celu spełnienia aktualnych wymagań dla obiektu publicznego w rozumieniu przepisów budowlanych.

Tabela 21

Kluczowe zjawiska problemowe i potencjały rozwoju w miejscowości Tadzín

Sfera	Zjawiska problemowa	Potencjały rozwoju
Społeczna	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej • Wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym. • Wysoki wskaźnik ubóstwa • Ochrona macierzyństwa • Długookresowe bezrobocie • Niepełnosprawność • Bezradność • Wysoki odsetek osób bezrobotnych • Brak miejsc wspólnego spędzania czasu przez mieszkańców • Brak miejsc rekreacji i aktywizacji sportowej • Brak usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywność społeczna mieszkańców KGW • Duży kapitał społeczny
Pozostałe sfery (w tym gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne, infrastrukturalne)	<ul style="list-style-type: none"> • Brak infrastruktury do realizacji działań społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> • Korzystna infrastruktura komunikacyjna z miejscowością Janowice

Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubanie

Mimo braku bazy materialnej dla programów rewitalizacji społecznej podjęto decyzję o konieczności rewitalizacji społecznej dla mieszkańców Tadzina przy wykorzystaniu bazy materialnej w miejscowości Janowice. KGW Tadzina i Janowic bardzo chętnie współpracują ze sobą od wielu lat i na etapie konsultacji społecznych przeprowadzonych dla tych miejscowości deklarowały współpracę.

Nadmienić należy, że odległość obu miejscowości od siebie wynosi 1,5km co jest dużym udogodnieniem

Tabela 22.

Infrastruktura przydatna na cele realizacji działań społecznych

Sołectwo	Obiekt przeznaczony na cele realizacji działań społecznych	Przewidywane czynności

Janowice	Świetlica OSP	przebudowa budynku polegająca na zmianie układu pomieszczeń w budynku poprzez przebudowę ścian wewnętrznych, zmianie funkcji poszczególnych pomieszczeń, dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych, ocieplenie budynku (w zakresie fundamentów, ścian, podłóg), remont dachu (wymiana pokrycia wraz z wykonaniem izolacji), wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, remont wewnętrznych instalacji (elektrycznej, wodno-kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania wraz z kotłownią, oświetlenia zewnętrznego, systemu wentylacyjno-klimatyzacyjnego); malowanie pomieszczeń, remont posadzek, remont toalet, wyposażenie pomieszczeń (sali świetlicy, kuchni, toalet, pomieszczeń gospodarczych i towarzyszących).
Lubanie	Budynek GOK Plac sportowy	remont nieużywanych pomieszczeń w budynku GOK przeznaczonych na potrzeby organizacji zajęć, w tym: remont instalacji elektrycznej, co, wodno-kanalizacyjnej, wykonanie instalacji wentylacyjno-klimatyzacyjnej, remont toalet, klatki schodowej i ciągów komunikacyjnych, podłóg, malowanie pomieszczeń, zainstalowanie ruchomych przegród, podwieszanych sufitów; wymiana stolarki okiennej i drzwiowej; wyposażenie pomieszczeń; stworzenie infrastruktury do zajęć ruchowych, sportowych i integracyjnych, w tym zagospodarowanie placu sportowego - wyposażenie w urządzenia do zajęć i elementy małej architektury, remont pomieszczeń zaplecza sportowego (przeznaczonych na szatnie dla uczestników zajęć i magazyn akcesoriów sportowych).
Ustronie	Zespół budynków - świetlica OSP oraz nieczynny sklep	przebudowa zespołu budynków polegająca na zmianie funkcji i układu pomieszczeń, dostosowaniu budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych, ocieplenie budynku (w zakresie ocieplenia fundamentów, ścian, podłóg), przebudowa dachu (zmiana konstrukcji, docieplenie, zmiana pokrycia), wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, remont wewnętrznych instalacji (elektrycznej, wodno-kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania z kotłownią, systemu wentylacyjno-klimatyzacyjnego), oświetlenie zewnętrzne, budowa nowego przyłącza do zbiornika kanalizacji sanitarnej; malowanie pomieszczeń, remont posadzek, remont toalet, wyposażenie pomieszczeń (sali świetlicy, kuchni, toalet, pomieszczeń gospodarczych i towarzyszących)

Dane Urząd Gminy

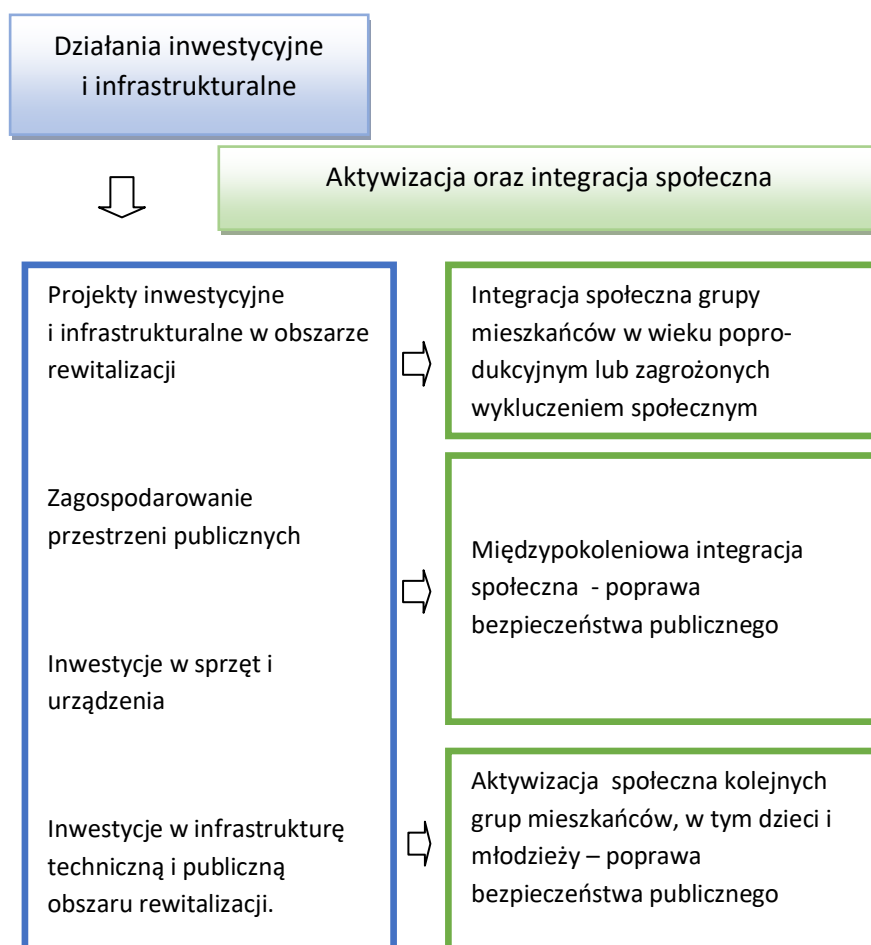
VII. Wizja i planowany efekt rewitalizacji

Określenie wizji rewitalizacji pozwoli na ukierunkowanie tego procesu dla uzyskania spójności zagospodarowania obszaru pod względem społeczno-gospodarczym i przestrzenno-funkcjonalnym przy uwzględnieniu warunków ekonomicznych i ekologicznych (środowiskowych) w procesie rozwoju Gminy . Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego obejmuje okres do 2023 r. i odnosi się do wszystkich sfer, w których zdiagnozowano problemy.

Ważne przy określaniu wizji było poznanie oczekiwań społeczeństwa wobec zamierzonej rewitalizacji danego obszaru – dotyczy to zarówno mieszkańców i użytkowników obszaru rewitalizacji, jak i wszystkich, na których będą mieć wpływ podjęte działania rewitalizacyjne. Przeprowadzone konsultacje społeczne i analizy pokazały, że najbardziej oczekiwanymi efektami procesu rewitalizacji według mieszkańców są:

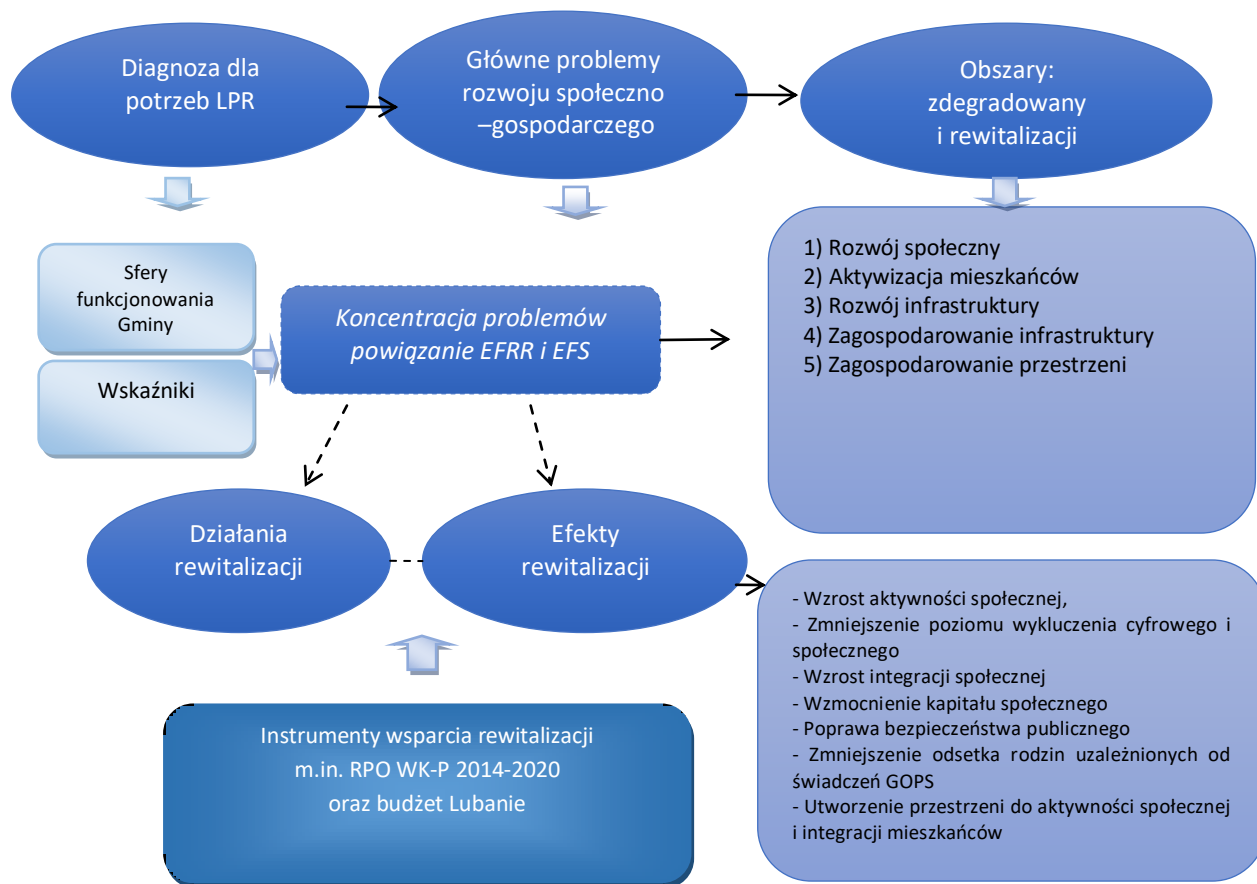
- wsparcie w zakresie aktywizacji społecznej oraz integracji mieszkańców,
- zagospodarowanie dostępnej infrastruktury na cele społeczne, rekreacyjne oraz integracyjne, a także stworzenie atrakcyjnych miejsc spędzania czasu wolnego.
- rozwinięcie sieci usług społecznych.

Koncepcja rewitalizacji na terenie Gminy Lubanie

Rys9. Interwencja w ramach procesu rewitalizacji w Gminie Lubanie
Opracowanie własne

Zakładane efekty rewitalizacji na terenie Gminy Lubanie

Rys.10. Zakładane efekty rewitalizacji Gminy Lubanie
Opracowanie własne

Koncentracja problemów powoduje, iż na obszarze rewitalizacji działania ukierunkowane zostaną na rozwiązanie określonego problemu przy zastosowaniu odpowiednich instrumentów interwencji. W ten sposób uzyskany zostanie efekt rewitalizacji w postaci ograniczenia problemów społecznych i zwiększenia aktywności społecznej w powiązaniu z rozwojem infrastruktury i zagospodarowaniem dostępnych obiektów infrastruktury.

VIII. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk.

8.1.Cele rewitalizacji w Gminie Lubanie.

Na podstawie analizy zjawisk problemowych oraz analizy wskaźnikowej w ramach przeprowadzonej diagnozy społeczno-gospodarczej na potrzeby opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji w Gminie Lubanie, przyjęto następujące cele rewitalizacji:

D. Cel rewitalizacji: zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej.

Przedstawiony w tym rozdziale cel rewitalizacji i kierunki działań są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i potrzeby mieszkańców Gminy. Zostały wyznaczone i określone na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych i analizy wskaźnikowej. Realizacja działań rewitalizacyjnych pozwoli na ograniczenie negatywnych zjawisk, głównie w sferze społecznej i przestrzennej obszaru rewitalizacji.

Planowane kierunki działań na obszarach rewitalizacji dotyczą głównie:

- zwiększenia aktywizacji i integracji społecznej mieszkańców,
- wspierania osób i rodzin ze środowisk dotkniętych problemami społecznymi
- obniżenia problemu wykluczenia cyfrowego,
- pobudzenia inicjatyw społecznych i edukacyjnych mieszkańców,
- podniesienia poziomu bezpieczeństwa publicznego i świadomości mieszkańców
- zainspirowania mieszkańców do działań samopomocowych
- poprawienia warunków infrastrukturalnych rozwoju integracji i aktywizacji społecznej mieszkańców,
- zagospodarowania przestrzeni publicznej na cele społeczne, rekreacyjne i turystyczne
- przygotowanie bezpiecznych i atrakcyjnych miejsc spędzania czasu wolnego.

Przyjęte do realizacji kierunki działań rewitalizacyjnych wiążą się z założonymi celami rewitalizacji. Realizacja przyjętych działań w kierunkach wpłynie na osiągnięcie zdefiniowanej w Lokalnym Programie Rewitalizacji wizji

8.2.Cele główne rewitalizacji Gminy Lubanie

Długofalowym wynikiem procesu rewitalizacyjnego jest wyrównywanie poziomów rozwoju obszarów obecnie wymagających interwencji w ramach rewitalizacji z pozostałymi obszarami Gminy pod względem jakościowym i funkcjonalnym. Nastąpi to m.in. w wyniku ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych występujących na obszarze rewitalizacji. Powyższe cele realizowane będą przez realizację celów szczegółowych odniesionych do poszczególnych sfer.

Poniżej sformułowano cele będące pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2023, które są ukierunkowane na osiąganie efektów procesów rewitalizacji w całej Gminie (poziom lokalny) oraz w województwie kujawsko-pomorskim (poziom regionalny). Każdy cel został

opisany przy pomocy skwantyfikowanych wskaźników z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi. Do każdego z celów rewitalizacji przypisano konkretne kierunki działań. Stanowią one zestawienie najważniejszych grup działań pozwalających na osiągnięcie założonych celów.

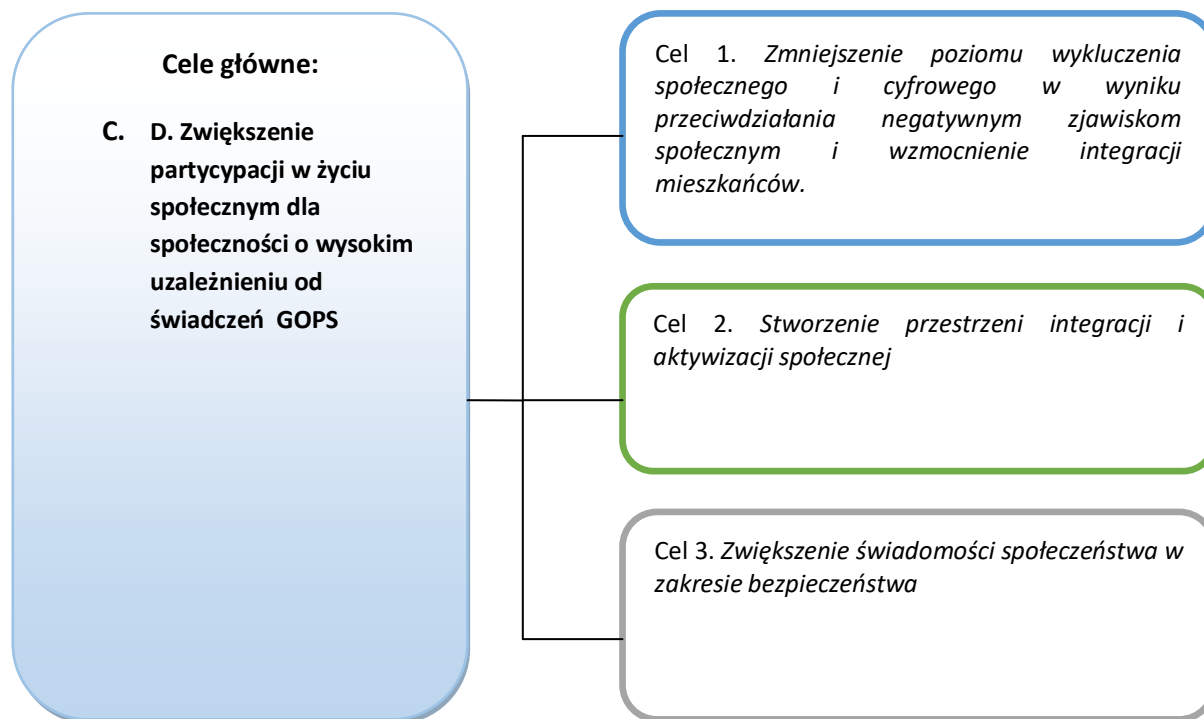
8.3.Cele szczegółowe rewitalizacji

Cele główne rewitalizacji zostaną osiągnięty przez realizację trzech celów szczegółowych.

Cel 1. Zmniejszenie poziomu wykluczenia społecznego i cyfrowego w wyniku przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym i wzmocnienie integracji mieszkańców.

Cel 2. Stworzenie przestrzeni integracji i aktywizacji społecznej

Cel 3. Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie bezpieczeństwa

Rys.11. Cele rewitalizacji Gminy Lubanie
Opracowanie własne

8.4. Opis celów rewitalizacji Gminy Lubanie

Cel 1. Zmniejszenie poziomu wykluczenia społecznego i cyfrowego w wyniku przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym i wzmocnienie integracji mieszkańców.

Głównym zamierzeniem jest ograniczenie zjawisk powodujących wykluczenie społeczne i cyfrowe mieszkańców. Czynnikiem przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu będzie wsparcie oferty inicjatyw społecznych oraz oferty edukacyjnej dla mieszkańców. Działania w ramach celu będą wpłynąć na poprawę jakości życia mieszkańców Gminy.

Istotnym działaniem zapobiegającym wykluczeniu społecznemu nowych pokoleń jest wzmocnienie kompetencji społecznych, rozwojowych, edukacyjnych i profilaktykę patologii społecznych poprzez zapewnienie odpowiedniej infrastruktury i obiektów, w tym dla rekreacji.

Cel 2. Stworzenie przestrzeni integracji i aktywizacji społecznej

Kształtowanie przyjaznej i funkcjonalnej przestrzeni gminnej zapewni odpowiednie warunki wzrostu społeczno-gospodarczego. Działania te realizowane będą w ramach wyznaczonych obszarów rewitalizacji oraz wokół miejsc koncentracji aktywności mieszkańców. Miejsca te w sposób naturalny będą oddziaływać także na całe obszary, wpływając pozytywnie na zmiany społeczno-gospodarcze. Kluczowe znaczenie będą miały projekty i inwestycje z zakresu infrastruktury oraz zagospodarowania przestrzeni na cele społeczne, rekreacyjne, turystyczne czy aktywności gospodarczej mieszkańców. Zintegrowanie przestrzeni w wyniku rewitalizacji oznaczać będzie także, iż przedsięwzięcia te są ze sobą powiązane i dotyczyć będą w szczególności: odnowy budynków i przystosowanie ich do realizacji usług społecznych, zagospodarowanie terenów zaniedbanych, infrastruktury technicznej ochrony środowiska, a także podniesienia poziomu bezpieczeństwa publicznego, oraz przygotowania przyjaznych, bezpiecznych i atrakcyjnych miejsc dla społeczności lokalnej.

Cel 3. Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie bezpieczeństwa

W ramach celu 3 założono działania na rzecz poprawy szeroko pojętego bezpieczeństwa - w miejscach publicznych, w miejscu zamieszkania, niwelowanie zjawisk patologii społecznych. Celem działań jest wzrost aktywności społeczności lokalnych i budowanie wśród mieszkańców współodpowiedzialności za bezpieczeństwo. Czynnikiem zwiększającym świadomość będą projekty profilaktyczno-edukacyjne ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, wsparcie oferty aktywnego spędzania czasu wolnego, wsparcie inicjatyw społecznych.

Każdy z powyższych celów rewitalizacji monitorowany będzie poprzez analizę wartości wskaźników przypisanych do danego celu rewitalizacyjnego.

Tabela 23

Wskaźniki celów rewitalizacji

Opracowanie na podstawie danych Gminy Lubanie.

Nazwa wskaźnika	Rok bazowy - 2016 (na dzień sporządzenia diagnozy)	Rok docelowy - 2023 (rok badania efektów programu)
Sołectwo Lubanie		
Cel 1: <i>Zmniejszenie poziomu wykluczenia społecznego i cyfrowego w wyniku przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym i wzmocnienie integracji mieszkańców</i>		
Liczba osób starszych zagrożonych wykluczeniem, u których wzrosła aktywność społeczna (osoby uczestniczące w projektach)	0	50
Cel 2: <i>Stworzenie przestrzeni integracji i aktywizacji społecznej</i>		
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na obszarach rewitalizacji	0	2
Cel 3: <i>Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie bezpieczeństwa</i>		
% interwencji służb porządkowych	12,63 %	10.00 %
Sołectwo Tadzín		
Cel 1: <i>Zmniejszenie poziomu wykluczenia społecznego i cyfrowego w wyniku przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym i wzmocnienie integracji mieszkańców</i>		
Liczba osób starszych zagrożonych wykluczeniem, u których wzrosła aktywność społeczna (osoby uczestniczące w projektach)	0	8
% osób korzystających ze wsparcia GOPS	17,76 %	14,45 %
Cel 2: <i>Stworzenie przestrzeni integracji i aktywizacji społecznej</i>		
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na obszarach rewitalizacji	0	1 *
Sołectwo Ustronie		
Cel 1: <i>Zmniejszenie poziomu wykluczenia społecznego i cyfrowego w wyniku przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym i wzmocnienie integracji mieszkańców</i>		
Liczba osób starszych zagrożonych wykluczeniem, u których wzrosła aktywność społeczna (osoby uczestniczące w projektach)	0	12
% osób korzystających ze wsparcia GOPS	21,78 %	18,22 %
Cel 2: <i>Stworzenie przestrzeni integracji i aktywizacji społecznej</i>		
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na obszarach rewitalizacji	0	1

* - na terenie sołectwa objętego działaniami nie istnieje przydatna infrastruktura. W celu realizacji działań społecznych wykorzystany zostanie obiekt z sąsiedniego sołectwa, z którego korzystać będą mieszkańcy obszaru rewitalizacji.

IX. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Dla osiągnięcia wyznaczonych celów oraz wyprowadzenia obszarów rewitalizowanych ze stanu kryzysowego, a także zrealizowania wytyczonych kierunków działań rewitalizacyjnych przyjęto zestawienie głównych projektów rewitalizacyjnych Gminy Lubanie.

Na projekty rewitalizacyjne składają się określone działania, w szczególności o charakterze społecznym, infrastrukturalno-technicznym. Projekty te są powiązane z treścią oraz celami LPR.

Poniżej wskazano kluczowe dla procesu rewitalizacji przedsięwzięcia oraz projekty rewitalizacyjne nastawione na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów.

Tabela 24

Lista główna projektów Programu Rewitalizacji Gminy Lubanie na lata 2018-2023

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Obszar 1 Lubanie	CEL REWITALIZACJI: zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej								
	Kierunek działań: <i>Zmniejszenie poziomu wykluczenia społecznego i cyfrowego w wyniku przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym i wzmocnienie integracji mieszkańców</i>								
	1. Zwiększenie aktywizacji i wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców	1. Centrum Aktywność i Seniora w Lubaniu	Społeczny	GOK, we współpracy z GOPS i Gminą Lubanie	Projekt stanowi odpowiedź na problem wysokiej liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym poprzez stworzenie oferty zaadresowanej do tej grupy osób. Celem projektu jest zaangażowanie starszych mieszkańców w życie lokalne, zwiększenie ich aktywności indywidualnej. Projekt realizowany będzie w pomieszczeniach GOK zaadaptowanych na potrzeby organizacji zajęć oraz na placu sportowym (projekt 2). W ramach	Lubanie, Działka 103/4 (budynek GOK) - adaptacja pomieszczeń na potrzeby organizacji zajęć oraz działka 87/5 (plac sportowy)	52 631,58 zł	Wskaźnik produktu: liczba osób starszych zagrożonych wykluczeniem, objętych wsparciem w programie /osoby/ - 30 Wskaźnik rezultatu: liczba osób starszych zagrożonych wykluczeniem, u	1. Ewidencja uczestników 2. Sprawozdanie z działalności

					działalności prowadzone będą m.in. warsztaty (w tym dotyczące wykluczenia cyfrowego), spotkania, wyjazdy, imprezy integracyjne, zajęcia ruchowe i profilaktyki zdrowotnej. Planuje się współpracę z Uniwersytetem Trzeciego Wieku, Kołem Gospodyń Wiejskich, itp. W ramach projektu przewiduje się również doposażenie pomieszczeń w materiały i sprzęt potrzebne do prowadzenia zajęć, promocję projektu, zarządzanie projektem. Zakłada się współfinansowanie projektu w ramach działania 11.1			których wzrosła aktywność społeczna /osoby/ - 50	
CEL REWITALIZACJI: zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej									
Kierunek działań: <i>Stworzenie przestrzeni integracji i aktywizacji społecznej</i>									
	2. Zagospodarowanie nie dostępnej infrastruktury	2. Dostosowanie i wyposażenie pomieszczeń w budynku GOK i placu sportowego	Przestrzeń no-funkcyjna / techniczna	Gmina Lubanie	Projekt stanowi odpowiedź na problem braku infrastruktury do realizacji działań społecznych. Celem działania inwestycyjnego jest stworzenie warunków dla rozwoju integracji i aktywizacji społecznej mieszkańców, w tym stworzenie bezpiecznych i atrakcyjnych miejsc spędzania czasu wolnego.	Lubanie, Działka 103/4 (budynek GOK) - adaptacja pomieszczeń na potrzeby organizacji zajęć oraz działka 87/5 (plac	36 789,12 zł	Wskaźnik produktu: liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - 2	Protokoły odbioru robót. Ewidencja osób korzystających z przygotowanej infrastruktury; plany zajęć.

				<p>Projekt obejmuje:</p> <p>a) adaptację nieużywanych pomieszczeń w budynku GOK przeznaczonych na prowadzenie zajęć, w tym m.in.: remont instalacji elektrycznej, co, wodno-kanalizacyjnej, wykonanie instalacji wentylacyjno-klimatyzacyjnej, remont toalet, klatki schodowej i ciągów komunikacyjnych, podłóg, malowanie pomieszczeń, zainstalowanie ruchomych przegród, podwieszanych sufitów; wymianę stolarki okiennej i drzwiowej; wyposażenie pomieszczeń;</p> <p>b) stworzenie infrastruktury do zajęć ruchowych, sportowych i integracyjnych, w tym zagospodarowanie placu sportowego - wyposażenie w urządzenia do zajęć i elementy małej architektury, remont pomieszczeń zaplecza sportowego (przeznaczonych na szatnie dla uczestników zajęć i magazyn akcesoriów sportowych).</p> <p>Wykonanie wskazanych czynności adaptacyjnych jest niezbędne w</p>	<p>sportowy)</p>	<p>Wskaźnik rezultatu: liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów - 80 osób</p>	
--	--	--	--	--	------------------	---	--

					<p>celu przeprowadzenia zaplanowanych działań społecznych.</p> <p>Projekt będzie współfinansowany w ramach działania 7.1.</p>				
CEL REWITALIZACJI: zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej									
Kierunek działań: <i>Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie bezpieczeństwa</i>									
<p>3. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego</p> <p>4. Podniesienie poziomu świadomości społeczeństwa</p>	<p>3. Klub Młodzieżowy</p>	<p>Spółeczny</p>	<p>GOK, we współpracy z GOPS i Gminą Lubanie</p>	<p>Projekt stanowi odpowiedź na problem przestępczości wśród dzieci i młodzieży, poprzez stworzenie oferty zaadresowanej do tej grupy osób. Celem projektu jest wskazanie dzieciom pozytywnych wzorców i postaw, zaangażowanie ich we własny rozwój. Projekt realizowany będzie w pomieszczeniach GOK zaadaptowanych na świetlicę oraz na placu sportowym (projekt 2). Dzieci i młodzież będą objęte doradztwem psychologicznym i warsztatami - jak nie zostać ofiarą przemocy, jak sobie radzić z agresją i gniewem, itp. Przewiduje się również doradztwo psychologiczne (stałe dyżury) dla rodziców,</p>	<p>Lubanie, Działka 103/4 (budynek GOK) - adaptacja pomieszczeń na potrzeby organizacji zajęć oraz działka 87/5 (plac sportowy)</p>	<p>21 052,63 zł</p>	<p>Wskaźnik produktu: liczba osób objętych wsparciem w programie /osoby/ - 50</p> <p>Wskaźnik rezultatu: spadek interwencji służb porządkowych oraz agresywnych zachowań obserwowanych w szkole o 2,63% (mniej o 21 interwencji)</p>	<p>1. Ewidencja uczestników</p> <p>2. Sprawozdanie z działalności.</p> <p>3. Dane dot. liczby interwencji służb.</p>	

					<p>opiekunów i nauczycieli. W ramach projektu prowadzone będą również warsztaty - kółka zainteresowań odpowiadające na indywidualne potrzeby uczestników, spotkania, wyjazdy, imprezy integracyjne. Ważną rolę będą odgrywały zajęcia sportowe, organizowane cyklicznie. Przewiduje się możliwość organizacji okazjonalnych imprez sportowych, również z udziałem chętnych z innych grup wiekowych. Planuje się współpracę z klubami sportowymi, w tym LTP. W ramach projektu przewiduje się również doposażenie świetlicy w materiały i sprzęt potrzebne do prowadzenia zajęć, promocję projektu, zarządzanie projektem. Zakłada się współfinansowanie projektu w ramach działania 11.1</p>				
Obszar 2	CEL REWITALIZACJI: zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej								

Ustronie									
Kierunek działań: <i>Zmniejszenie poziomu wykluczenia społecznego i cyfrowego w wyniku przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym i wzmocnienie integracji mieszkańców</i>									
5. Zwiększenie aktywizacji i wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców	4. Centrum Aktywności i Integracji w Ustroniu	Społeczny	GOK, we współpracy z GOPS i Gminą Lubanie	Projekt stanowi odpowiedź na problem wysokiej liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym oraz na problem uzależnienia od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej (w szczególności wynikający z problemu bezradności, ochrony macierzyństwa i bezrobocia). Oferta zostanie zaadresowana do wszystkich grup wiekowych. Celem projektu jest zaangażowanie mieszkańców w życie lokalne, zwiększenie aktywności indywidualnej i samodzielności, podniesienie poczucia własnej wartości, wskazanie pozytywnych wzorców i postaw. Projekt realizowany będzie w budynku świetlicy OSP (przebudowa w ramach projektu nr 4). W ramach działalności prowadzone będą zajęcia i warsztaty dla różnych grup wiekowych, np.: Klub Młodzieżowy dla dzieci i młodzieży szkolnej - zajęcia skierowane do dzieci z rodzin objętych pomocą GOPS, z	Ustronie, Działki 84/1, 84/5, 84/4	138 421,05 zł	Wskaźnik produktu: liczba osób starszych zagrożonych wykluczeniem, objętych wsparciem w programie /osoby/ - 18 Wskaźnik rezultatu: liczba osób starszych zagrożonych wykluczeniem, u których wzrosła aktywność społeczna /osoby/ - 12 Wskaźnik produktu: liczba osób korzystających ze wsparcia GOPS objętych wsparciem w programie	1. Ewidencja uczestników 2. Sprawozdanie z działalności. 3. Dane dot. liczby osób objętych wsparciem GOPS.	
6. Wspieranie osób i rodzin ze środowisk dotkniętych problemami społecznymi									

				<p>naciskiem na wskazanie pozytywnych wzorców i postaw, wspólne zajęcia integrujące rodziców i dzieci - w tym zajęcia mające na celu zmniejszenie problemu ochrony macierzyństwa; dla osób dorosłych warsztaty w kierunku zwiększenia kompetencji społecznych, zawodowych, szkoleniowo-doradcze - ukierunkowane na aktywizację osób dotkniętych bezrobociem jako jednym z głównych czynników objęcia świadczeniami GOPS; dla osób starszych Klub Seniora - zajęcia szkoleniowe (w tym dotyczące obsługi komputerów i usług sieciowych), kulturalne, tworzenie grup samopomocy, wyjazdy integracyjne.</p> <p>Przewiduje się prowadzenie zajęć przez animatora aktywności lokalnej (po wcześniejszym przeszkoleniu), który położy nacisk na zaplanowanie działań integrujących społeczność - międzypokoleniowych.</p> <p>Przewiduje się również współpracę z GOK, Uniwersytetem Trzeciego Wieku, Kołem Gospodyń Wiejskich, itp. W ramach projektu planuje się doposażenie świetlicy w materiały i</p>		<p>/osoby/ - 32</p> <p>Wskaźnik rezultatu: spadek wskaźnika osób korzystających ze wsparcia GOPS o 3,56% (liczba osób, które przestały korzystać ze wsparcia GOPS - 8)</p> <p>Wskaźnik rezultatu: liczba osób, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu - 5 (ok.27% ogółu bezrobotnych w sołectwie)</p> <p>Wskaźnik rezultatu: liczba</p>	
--	--	--	--	---	--	--	--

					sprzęt potrzebne do prowadzenia zajęć, promocję projektu, zarządzanie projektem. Zakłada się współfinansowanie projektu w ramach działania 11.1			osób, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) - 2 (ok.11 % ogółu bezrobotnych w sołectwie)	
CEL REWITALIZACJI: zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej									
Kierunek działań: <i>Stworzenie przestrzeni integracji i aktywizacji społecznej</i>									
7. Zagospodarowanie nie dostępnej infrastruktury	5. Adaptacja (dostosowanie i wyposażenie) budynku OSP w Ustroniu na świetlicę	Przestrzeń no-funkcyjna / techniczna	Gmina Lubanie	Projekt stanowi odpowiedź na problem braku infrastruktury do realizacji działań społecznych. Celem działania inwestycyjnego jest stworzenie warunków dla rozwoju integracji i aktywizacji społecznej mieszkańców, w tym stworzenie bezpiecznych i atrakcyjnych miejsc spędzania czasu wolnego. Projekt obejmuje przebudowę zespołu budynków (adaptację nieczynnego sklepu na potrzeby OSP - koszt niekwalifikowalny oraz	Ustronie, Działki nr 84/1, 84/5, 84/4	464 714,63 zł	Wskaźnik produktu: liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - 1 Wskaźnik rezultatu: liczba osób	Protokoły odbioru robót. Ewidencja osób korzystających z przygotowanej infrastruktury.	

				<p>przebudowę pozostałych pomieszczeń świetlicy) polegającą m.in. na zmianie funkcji i układu pomieszczeń, dostosowaniu budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych, ocieplenie budynku (m.in. w zakresie ocieplenia fundamentów, ścian, podłóg), przebudowę dachu (m.in. zmiana konstrukcji, docieplenie, zmiana pokrycia), wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, remont wewnętrznych instalacji (m.in. elektrycznej, wodno-kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania z kotłownią, systemu wentylacyjno-klimatyzacyjnego), oświetlenie zewnętrzne, budowę nowego przyłącza i zbiornika kanalizacji sanitarnej; malowanie pomieszczeń, remont posadzek, remont toalet, wyposażenie pomieszczeń (m.in. sali świetlicy, kuchni, toalet, pomieszczeń gospodarczych i towarzyszących). Zaplanowane działania są niezbędne do przeprowadzenia działań społecznych, a tym samym do realizacji założonych celów. Projekt będzie współfinansowany w ramach działania 7.1.</p>			<p>korzystających ze zrewitalizowanych obszarów - 50 osób</p>	
--	--	--	--	---	--	--	---	--

Obszar 3	CEL REWITALIZACJI: zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej								
Tadzin									
	Kierunek działań: <i>Zmniejszenie poziomu wykluczenia społecznego i cyfrowego w wyniku przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym i wzmocnienie integracji mieszkańców</i>								
	8. Zwiększenie aktywizacji i wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców	6. Centrum Aktywność i Integracji w Janowicach	Społeczny	GOK, we współpracy z GOPS i Gminą Lubanie	Projekt stanowi odpowiedź na problem wysokiej liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym oraz na problem uzależnienia od korzystania ze świadczeń pomocy społecznej (w szczególności wynikający z problemu bezradności, ochrony macierzyństwa, ubóstwa i bezrobocia długookresowego). Oferta zostanie zaadresowana do wszystkich grup wiekowych. Celem projektu jest zaangażowanie mieszkańców w życie lokalne, zwiększenie aktywności indywidualnej i samodzielności, podniesienie poczucia własnej wartości, wskazanie pozytywnych wzorców i postaw. Projekt	Janowice, Działki nr 144/1, 145/1	138 421,05 zł	Wskaźnik produktu: liczba osób starszych zagrożonych wykluczeniem, objętych wsparciem w programie /osoby/ - 12 Wskaźnik rezultatu: liczba osób starszych zagrożonych wykluczeniem, u których wzrosła aktywność społeczna	1. Ewidencja uczestników 2. Sprawozdanie z działalności. 3. Dane dot. liczby osób objętych wsparciem GOPS.

				<p>realizowany będzie w budynku świetlicy OSP (przebudowa w ramach projektu nr 4). W ramach działalności prowadzone będą zajęcia i warsztaty dla różnych grup wiekowych, np.: Klub Młodzieżowy dla dzieci i młodzieży szkolnej - zajęcia skierowane do dzieci z rodzin objętych pomocą GOPS, z naciskiem na wskazanie pozytywnych wzorców i postaw, wspólne zajęcia integrujące rodziców i dzieci - w tym zajęcia mające na celu zmniejszenie problemu ochrony macierzyństwa; dla osób dorosłych warsztaty w kierunku zwiększenia kompetencji społecznych, zawodowych, szkoleniowo-doradcze - ukierunkowane na aktywizację osób dotkniętych bezrobociem jako jednym z głównych czynników objęcia świadczeniami GOPS; dla osób starszych Klub Seniora - zajęcia szkoleniowe (w tym dotyczące obsługi komputerów i usług sieciowych), kulturalne, tworzenie grup samopomocy, wyjazdy integracyjne. Przewiduje się prowadzenie zajęć przez animatora aktywności lokalnej (po wcześniejszym</p>			<p>/osoby/ - 8</p> <p>Wskaźnik produktu: liczba osób korzystających ze wsparcia GOPS objętych wsparciem w programie /osoby/ - 20</p> <p>Wskaźnik rezultatu: spadek wskaźnika osób korzystających ze wsparcia GOPS o 3,31% (liczba osób, które przestały korzystać ze wsparcia GOPS - 5)</p> <p>Wskaźnik rezultatu: liczba osób, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym,</p>	
--	--	--	--	---	--	--	---	--

					przeszkoleniu), który położy nacisk na zaplanowanie działań integrujących społeczność - międzypokoleniowych. Przewiduje się również współpracę z GOK, Uniwersytetem Trzeciego Wieku, Kołem Gospodyń Wiejskich, itp. W ramach projektu planuje się doposażenie świetlicy w materiały i sprzęt potrzebne do prowadzenia zajęć, promocję projektu, zarządzanie projektem. Zakłada się współfinansowanie projektu w ramach działania 11.1			poszukujących pracy po opuszczeniu programu - 6 (ok.26% ogółu bezrobotnych w sołectwie) Wskaźnik rezultatu: liczba osób, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) - 3 (ok.11% ogółu bezrobotnych w sołectwie)	
CEL REWITALIZACJI: zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej									
Kierunek działań: <i>Stworzenie przestrzeni integracji i aktywizacji społecznej</i>									
	10. Zagospodarowanie nie dostępnej infrastruktury	7. Adaptacja (dostosowanie i wyposażenie)	Przestrzeń no-funkcyjna /	Gmina Lubanie	Projekt stanowi odpowiedź na problem braku infrastruktury do realizacji działań społecznych. Celem działania inwestycyjnego jest stworzenie warunków dla	Janowice, Działki nr 144/1,	540 640,69 zł	Wskaźnik produktu: liczba wspartych obiektów infrastruktury	Protokoły odbioru robót. Ewidencja osób korzystających z

		ie) budynku OSP w Janowi- cach na świetlicę	techniczny		<p>rozwoju integracji i aktywizacji społecznej mieszkańców, w tym stworzenie bezpiecznych i atrakcyjnych miejsc spędzania czasu wolnego.</p> <p>Projekt obejmuje:</p> <p>przebudowę budynku polegającą m.in. na zmianie układu pomieszczeń w budynku poprzez przebudowę ścian wewnętrznych, zmianę funkcji poszczególnych pomieszczeń dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych, ocieplenie budynku (m.in. w zakresie fundamentów, ścian, podłóg), remont dachu (m.in. wymiana pokrycia wraz z wykonaniem izolacji), wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, remont wewnętrznych instalacji (m.in. elektrycznej, wodno-kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania wraz z kotłownią, oświetlenia zewnętrznego, systemu wentylacyjno-klimatyzacyjnego);</p> <p>malowanie pomieszczeń, remont posadzek, remont toalet, wyposażenie pomieszczeń (m.in. sali świetlicy, kuchni, toalet, pomieszczeń gospodarczych i</p>	145/1		<p>zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - 1</p> <p>Wskaźnik rezultatu: liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów - 32 osoby</p>	przygotowanej infrastruktury.
--	--	--	------------	--	--	-------	--	---	-------------------------------

					towarzyszących). Zaplanowane działania są niezbędne do przeprowadzenia działań społecznych, a tym samym do realizacji założonych celów. Projekt będzie współfinansowany w ramach działania 7.1.				
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy

X. Mechanizmy kompleksowości i komplementarności Programu

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubanie na lata 2018-2023 łączy działania w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. W związku z tym, w sposób kompleksowy przyczynia się do rozwiązania problemów istniejących na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Zaplanowane działania rewitalizacyjne są ze sobą wzajemnie powiązane i uzupełniają się przynosząc zakładane efekty rewitalizacji.

10.1. Kompleksowość

Program obejmuje główne projekty realizacyjne w sferze przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej oraz w sferze społecznej. Taka konstrukcja umożliwi osiągnięcie kompleksowości interwencji w poszczególnych sferach działań rewitalizacyjnych przy uwzględnieniu określonych problemów zidentyfikowanych na etapie diagnozy społeczno-gospodarczej przeprowadzonej na potrzeby Programu. Projekty rewitalizacyjne wykazują wzajemne powiązania oraz różnorodność źródeł finansowania. W Programie uwzględniono współfinansowanie projektów zarówno ze środków EFRR, EFS, budżetu państwa, budżetów jednostki samorządu terytorialnego, co zostało ujęte w rozdziale dotyczącym finansowania. Z uwagi na możliwości finansowe Gminy oraz dostępność innych źródeł finansowania, realizacja rewitalizacji została rozłożona w czasie z zachowaniem pełnej synchronizacji poszczególnych działań w celu ich optymalnego oddziaływania na zjawiska kryzysowe w sposób kompleksowy.

10.2. Koncentracja

Podejmowane w ramach Programu projekty mają na celu walkę z problemami zidentyfikowanymi na obszarze rewitalizacji. Koncentracja działań przestrzenno-funkcjonalnych i społecznych przyniesie efekty zarówno na obszarze rewitalizacji, jak i poza jego granicami - realizowane w ramach działań rewitalizacyjnych przedsięwzięcia dotyczą działań w przestrzeniach publicznych zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji lub w jego najbliższym sąsiedztwie. Konsekwencją będzie nie tylko poprawa jakości tych przestrzeni, ale również aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w wyniku zwiększenia dostępności do odnowionych przestrzeni gminnych. Ponadto koncentracja, poprzez powiązanie odnowy funkcjonalnej przestrzeni publicznej i jej wykorzystania dla aktywizacji społecznej, oznacza bardziej skuteczne promowanie aktywności oraz rozwijanie wśród grup odbiorców rewitalizacji kompetencji kluczowych.

10.3. Komplementarność przedsięwzięć / projektów rewitalizacyjnych

Komplementarność projektów jest jednym z ważnych aspektów rewitalizacji. Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami i projektami rewitalizacyjnymi, przyjęte w LPR, skutkować będzie lepszym i bardziej efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Przy opracowaniu LPR uwzględniona została komplementarność w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Podczas programowania procesu rewitalizacji Gminy Lubanie nadrzędną zasadą, jaką kierowano się przy ustalaniu powiązań projektów było zapewnienie komplementarności głównie na poziomie:

- celów rewitalizacyjnych,
- źródeł finansowania.

Komplementarność na poziomie celów występuje w poszczególnych przedsięwzięciach w różnym stopniu. Równocześnie występuje komplementarność pomiędzy poszczególnymi projektami oraz komplementarność projektów uzupełniających z przedsięwzięciami i projektami listy głównej.

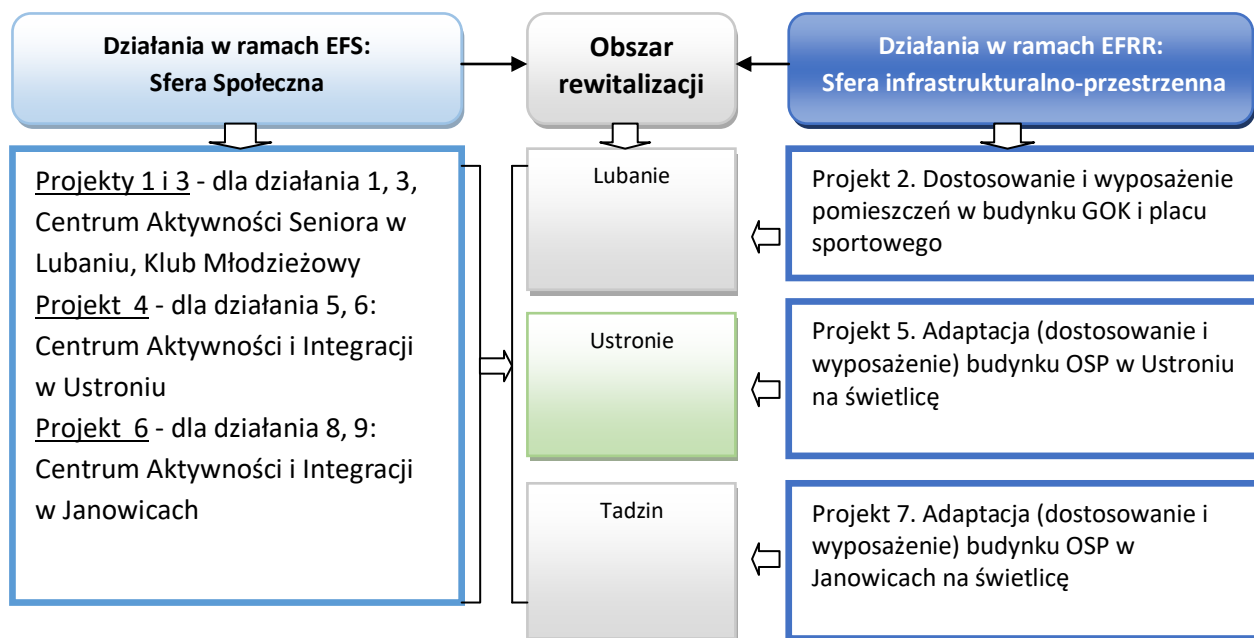
Komplementarność źródeł finansowania została również zapewniona poprzez uwzględnienie środków budżet państwa, a także innych środków. Udział realizacji projektów rewitalizacyjnych z różnych źródeł finansowania został przedstawiony w rozdziale Ramy finansowe.

Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna została zapewniona dzięki adresowaniu realizacji projektów na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Obszar rewitalizacji i obszar zdegradowany został wyznaczony po przeprowadzeniu *Diagnozy* oraz analizy wskaźnikowej i uwzględnieniu opinii społeczności lokalnej w drodze konsultacji, dzięki czemu można mówić o trafności oraz efektywności działań na danym terenie. Projekty będą realizowane na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane. Projekty stanowią odpowiedź na główne problemy dla danego obszaru. Dzięki ich realizacji pozytywne skutki widoczne będą na całym obszarze Gminy Lubanie, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, przez co korzystać z nich będą mogli zarówno mieszkańcy obszaru, jak i całej Gminy. Ich realizacja będzie zapobiegać rozprzestrzenianiu się problemów na sąsiednie obszary gminy.

Komplementarność problemowa

W Programie zapewniona została także komplementarność problemowa. Wybrane do realizacji przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne są ze sobą wzajemnie powiązane pod względem rozwiązania określonych problemów (np. społecznych oraz funkcjonalno-przestrzennych, czy infrastrukturalnych), a także wzajemnie się dopełniają. Zadania infrastrukturalne dotyczące odnowy czy modernizacji obiektów, poprzedzają prowadzenie tam działań o charakterze społecznym (kulturalnym, integracyjnym, aktywizującym mieszkańców). Działania zostały przewidziane w taki sposób, aby równocześnie przeciwdziałały problemom w różnych sferach. Działania rewitalizacyjne związane z przebudową obiektów lub modernizacją infrastruktury technicznej służyć będą zarówno poprawie jakości życia mieszkańców, zwiększeniu ładu przestrzennego, zwiększeniu aktywności społeczno – gospodarczej mieszkańców, jak również będą miały pozytywny wpływ na poprawę jakości środowiska naturalnego. Uzasadnieniem dla działań infrastrukturalnych w projektach jest potrzeba odniesienia i oddziaływania na dany problem społeczny i wynikające z tego zapotrzebowanie na odnowię infrastruktury, czy przestrzeni publicznej. Dodatkowo prognozowane rezultaty oraz oddziaływania zapobiegać będą fragmentaryzacji zadań.

Rys.12. Przykład projektów zintegrowanych w ramach Programu Rewitalizacji Gminy Lubanie 2018-2023

Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Lubanie

Tabela 25.

Zestawienie komplementarności projektów rewitalizacyjnych Gminy Lubanie

Projekt społeczny	Zakres interwencji o charakterze społecznym	Zakres interwencji infrastrukturalnej i środowiskowej na potrzeby projektu społecznego
Centrum Aktywności Seniora w Lubaniu, Klub Młodzieżowy	Pierwszym celem projektu jest zaangażowanie starszych mieszkańców w życie lokalne, zwiększenie ich aktywności indywidualnej. Prowadzone będą m.in. warsztaty (w tym dotyczące wykluczenia cyfrowego), spotkania, wyjazdy, imprezy integracyjne, zajęcia ruchowe i profilaktyki zdrowotnej. Planuje się współpracę z Uniwersytetem Trzeciego Wieku, Kołem Gospodyń Wiejskich, itp. Natomiast Klub Młodzieżowy stanowi odpowiedź na problem przestępczości wśród dzieci i młodzieży, poprzez stworzenie oferty zaadresowanej do tej grupy osób. Celem działań jest wskazanie dzieciom pozytywnych wzorców i postaw, zaangażowanie ich we własny rozwój. Dzieci i młodzież będą objęte doradztwem psychologicznym i warsztatami - jak nie zostać ofiarą przemocy, jak sobie radzić z agresją i gniewem, itp. Przewiduje się również doradztwo psychologiczne (stałe dyżury) dla rodziców, opiekunów i nauczycieli. W ramach projektu prowadzone będą również warsztaty - kółka zainteresowań odpowiadające na indywidualne potrzeby uczestników, spotkania, wyjazdy, imprezy integracyjne. Ważną rolę będą odgrywały zajęcia sportowe, organizowane cyklicznie. Przewiduje się możliwość organizacji okazjonalnych imprez sportowych, również z udziałem chętnych z innych grup wiekowych. Planuje się współpracę z klubami sportowymi, w tym LTP.	Celem działania inwestycyjnego jest stworzenie warunków dla rozwoju integracji i aktywizacji społecznej mieszkańców, w tym stworzenie bezpiecznych i atrakcyjnych miejsc spędzania czasu wolnego. Zakres interwencji obejmuje adaptację nieużywanych pomieszczeń w budynku GOK z przeznaczeniem na potrzeby organizacji zajęć, wyposażenie pomieszczeń oraz stworzenie infrastruktury do zajęć ruchowych, sportowych i integracyjnych na placu sportowym.

Centrum Aktywności i Integracji w Ustroniu	Celem projektu jest zaangażowanie mieszkańców w życie lokalne, zwiększenie aktywności indywidualnej i samodzielności, podniesienie poczucia własnej wartości, wskazanie pozytywnych wzorców i postaw. Prowadzone będą zajęcia i warsztaty dla różnych grup wiekowych, np.: Klub Młodzieżowy dla dzieci i młodzieży szkolnej, wspólne zajęcia integrujące rodziców i dzieci; dla osób dorosłych warsztaty w kierunku zwiększenia kompetencji społecznych, zawodowych, szkoleniowo-doradcze; dla osób starszych Klub Seniora - zajęcia szkoleniowe (w tym dotyczące obsługi komputerów i usług sieciowych), kulturalne, tworzenie grup samopomocy, wyjazdy integracyjne. Przewiduje się prowadzenie zajęć przez animatora aktywności lokalnej. Przewiduje się również współpracę z GOK, Uniwersytetem Trzeciego Wieku, Kołem Gospodyń Wiejskich, itp.	Celem działania inwestycyjnego jest stworzenie warunków dla rozwoju integracji i aktywizacji społecznej mieszkańców, w tym stworzenie bezpiecznych i atrakcyjnych miejsc spędzania czasu wolnego. Zakres działań obejmuje m.in.: przebudowę zespołu budynków polegającą na zmianie funkcji i układu pomieszczeń, remont wewnętrznych instalacji, budowę nowego przyłącza i zbiornika kanalizacji sanitarnej; wyposażenie pomieszczeń.
Centrum Aktywności i Integracji w Janowicach	Celem projektu jest zaangażowanie mieszkańców w życie lokalne, zwiększenie aktywności indywidualnej i samodzielności, podniesienie poczucia własnej wartości, wskazanie pozytywnych wzorców i postaw. Prowadzone będą zajęcia i warsztaty dla różnych grup wiekowych, np.: Klub Młodzieżowy dla dzieci i młodzieży szkolnej, wspólne zajęcia integrujące rodziców i dzieci; dla osób dorosłych warsztaty w kierunku zwiększenia kompetencji społecznych, zawodowych, szkoleniowo-doradcze; dla osób starszych Klub Seniora - zajęcia szkoleniowe (w tym dotyczące obsługi komputerów i usług sieciowych), kulturalne, tworzenie grup samopomocy, wyjazdy integracyjne. Przewiduje się prowadzenie zajęć przez animatora aktywności lokalnej. Przewiduje się również współpracę z GOK, Uniwersytetem Trzeciego Wieku, Kołem Gospodyń Wiejskich, itp.	Celem działania inwestycyjnego jest stworzenie warunków dla rozwoju integracji i aktywizacji społecznej mieszkańców, w tym stworzenie bezpiecznych i atrakcyjnych miejsc spędzania czasu wolnego. Zakres działań obejmuje m.in.: przebudowę budynku polegającą na zmianie układu pomieszczeń w budynku poprzez przebudowę ścian wewnętrznych, zmianę funkcji poszczególnych pomieszczeń, remont dachu, wewnętrznych instalacji, wyposażenie pomieszczeń.

Opracowanie na podstawie danych Gminy

Powyższe zestawienie komplementarności problemowej wybranych głównych projektów rewitalizacji, wykazuje wzajemne i oddziaływanie oraz uzupełnianie się społecznych projektów rewitalizacyjnych LPR z projektami rewitalizacji zaniedbanych budowli i terenów na cele aktywności społecznej. Projekty zakładają łagodzenie problemów społecznych przy jednoczesnym wykorzystaniu rozwoju infrastruktury lub zagospodarowania przestrzeni publicznych w wyniku ich realizacji. W wyniku zintegrowanego i komplementarnego pod względem problemowym realizowania projektów na wyznaczonych do rewitalizacji obszarach zdiagnozowane problemy społeczno-gospodarcze, zostaną rozwiązane lub złagodzone i wpłyną na poziom rozwoju sąsiednich miejscowości, a także całej gminy.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Za zarządzanie procesem rewitalizacji i wdrożenie LPR odpowiadać będzie Zespół wdrożeniowy. Umieszczenie realizacji LPR w ramach struktur Urzędu Gminy zapewni skuteczność zarządzania LPR, a także wpłynie na zachowanie spójności z innymi przedsięwzięciami samorządu gminnego.

Komplementarność międzyokresowa

Projekty planowane w ramach LPR mają swoją ciągłość i kontynuację w innych działaniach rozwojowych podejmowanych przez samorząd. W okresie 2007-2013 nie były realizowane programy ukierunkowane na obszar rewitalizacji (tożsamość terytorialna), z uwagi na inne założenia ówczesnej perspektywy. Natomiast w ramach tożsamości rzeczowej jednostka prowadziła w roku 2012 projekt pn. "Gmina Lubanie aktywizuje bezrobotnych" - skierowany do wszystkich mieszkańców gminy w wieku pomiędzy

25-64 lata. W bieżącej perspektywie prowadzone są działania nakierowane na aktywizację osób starszych - Gmina stworzyła możliwość rozwoju Uniwersytetu Trzeciego Wieku, jest beneficjentem programów z zakresu podnoszenia kompetencji cyfrowych mieszkańców, itp. - widząc w tych przedsięwzięciach jeden z ważnych celów rozwojowych Gminy. Powiązanie z ww. celami działań rewitalizacyjnych umożliwi ożywienie społeczne przestrzeni w poszczególnych obszarach wyznaczonych do rewitalizacji. Projekty te w LPR będą powiązane z innymi projektami społecznymi wpływającymi na aktywizację i integrację mieszkańców np. z projektami LGD. Zapewnia to komplementarność całego procesu rozwojowego na terenie Gminy w ciągłości przekraczającej okresy finansowe UE czy budżetowe Gminy.

Komplementarność źródeł finansowania

Projekty, które zostały wyszczególnione i opisane w LPR zakładają finansowanie z różnych źródeł, które wzajemnie się uzupełniają i łączą. Dla realizacji projektów w ramach procesu rewitalizacji wykorzystywane będą środki EFRR, EFS, budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Ponadto projekty zapisane w LPR dają także możliwość włączenia środków prywatnych w finansowanie procesów rewitalizacji.

W ramach rewitalizacji zaplanowano również interwencję w postaci projektów zintegrowanych, co oznacza, że w przypadku realizacji rewitalizacji w Gminie, planuje się wykonanie Programu działań „miękkich” finansowanych m. in. ze środków EFS i budżetu jednostki samorządu terytorialnego, ukierunkowanych na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych w jednoczesnym powiązaniu z projektami infrastrukturalnymi finansowanymi z EFRR.

XI. Partycypacja społeczna interesariuszy rewitalizacji

11.1. Partycypacja społeczna

Zasada partnerstwa społecznego to formuła, która została przyjęta w całym procesie rewitalizacji oraz przygotowania i realizacji *Programu Rewitalizacji Gminy Lubanie na lata 2018-2023*. Wyrazem tej zasady były między innymi przeprowadzone konsultacje społeczne. Konsultacje społeczne *Diagnozy* odbyły się w dniach 24.03.2017, 29.03.2017 r. Jako cel konsultacji w ogłoszeniu wskazano, iż są one niezbędne dla opracowania Programu Rewitalizacji Gminy Lubanie na lata 2018 -2023 r. oraz określenia obszarów kryzysowych (zdegradowanych) na terenie Gminy. W tym celu przeprowadzona została diagnoza społeczno-gospodarczo-przestrzenna jednostek gminy (sołectw). Przeprowadzona diagnoza pozwoliła określić zróżnicowanie wewnętrzne Gminy Lubanie i wskazać obszary, które ze względu na nagromadzenie negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych czy przestrzennych, powinny zostać objęte wsparciem w ramach procesu rewitalizacji. Mając powyższe na uwadze zaproszono zainteresowanych do zgłaszania uwag i wniosków oraz oczekiwanych przez mieszkańców efektów rewitalizacji.

Natomiast konsultacje projektu *Programu Rewitalizacji Gminy Lubanie na lata 2018-2023* odbyły się w dniach 22.02.2018, 01.03.2018, 05.03.2018 r.

Konsultacje w wymienionych okresach przeprowadzono w formie spotkań bezpośrednich z mieszkańcami. Uwagi do prezentowanego dokumentu były składane ustnie i w większości dotyczyły życzeń mieszkańców w zakresie poprawy infrastruktury przestrzennej - budowy dróg, chodników, dopłat do przydomowych oczyszczalni ścieków, itp. Nie były to zatem uwagi, które mogły zostać ujęte w opracowanym dokumencie, z uwagi na brak powiązania z podstawowymi przedsięwzięciami o charakterze społecznym. Zaprezentowane planowane przedsięwzięcia społeczne spotkały się z zainteresowaniem i ogólną akceptacją. Mieszkańcy chcieli ustalić szczegółowe harmonogramy zajęć i

dopytywali się o osoby prowadzące zajęcia - były to zatem również wnioski nie do uwzględnienia na etapie tworzenia programu rewitalizacji, jednakże pozwoliły na skonkretyzowanie oczekiwań społeczności lokalnej.

Ponowne konsultacje projektu *Programu Rewitalizacji Gminy Lubanie na lata 2018-2023* odbyły się w okresie od 19 do 26 marca 2019 r. - projekt został zamieszczony na gminnej stronie internetowej. Nie wpłynęły żadne uwagi ani wnioski.

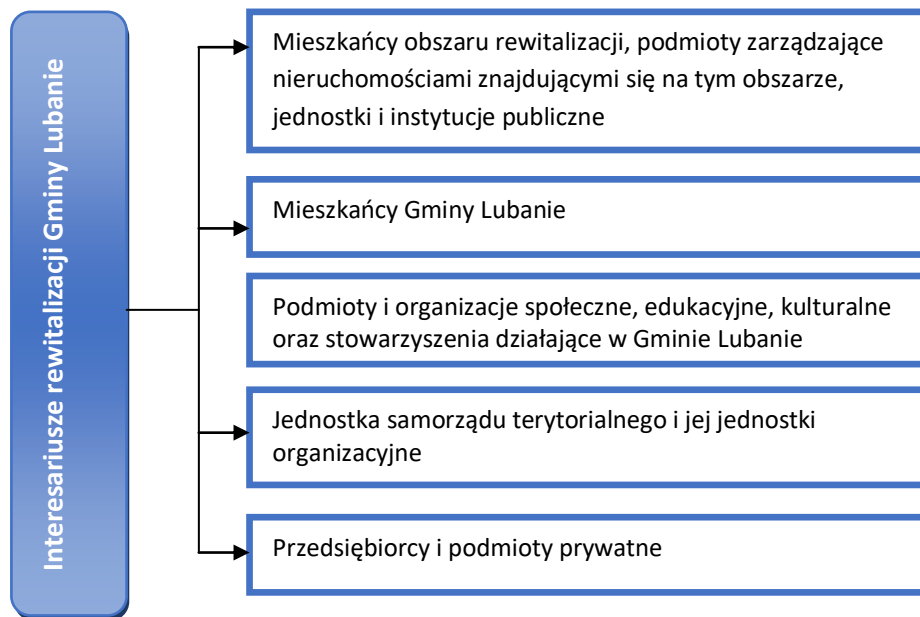
W trakcie opracowywania dokumentacji budowlanej na potrzeby przebudowy obiektów były prowadzone konsultacje indywidualne - z osobami opiekującymi się budynkami objętymi projektem, sołtysami oraz mieszkańcami. Uwagi dotyczące rozmieszczenia przebudowywanych pomieszczeń oraz ich funkcji były wprowadzane do dokumentacji w miarę możliwości (z uwagi na konieczność stosowania przepisów prawa budowlanego i odrębnych), nie miały jednak wpływu na ogólne założenia i cele programu.

Po przygotowaniu zaktualizowanego programu rewitalizacji, uwzględniającego uwagi IZ RPO WK-P podniesione na etapie oceny poprzedniej wersji programu, a także wyniki prac projektowych, w tym przewidywane koszty realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych, projekt Programu został ponownie zamieszczony na gminnej stronie internetowej, w okresie od 9 do 16 września 2019 r. Nie wpłynęły wnioski dotyczące treści LPR.

Do udziału w pracach włączyli się również radni Gminy. W Urzędzie Gminy w sposób stały można było uzyskać szczegółowe informacje na temat istoty rewitalizacji, jak i założeń planowanych działań na terenie Gminy Lubanie.

11.2. Interesariusze Programu

Ideą rewitalizacji jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, poprzez realizowane w sposób kompleksowy, zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, które są skoncentrowane terytorialnie i prowadzone są przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie Programu. Proces ten wymaga udziału nie tylko przedstawicieli organizacji, ale także różnych grup interesariuszy rewitalizacji. Podmioty zaliczane do interesariuszy rewitalizacji w Gminie Lubanie przedstawia poniższy schemat:

Rys.13. Grupy interesariuszy rewitalizacji

Opracowanie własne

Rewitalizacja jest procesem, który bezpośrednio skierowany jest do społeczności lokalnej danego obszaru, gdzie w wyniku nasilenia negatywnych zjawisk na danym obszarze nastąpiło zagrożenie wykluczenia części mieszkańców z życia społecznego gminy.

Partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, polegający m.in. na:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych z nimi działań,
- prowadzeniu działań informacyjnych o procesie rewitalizacji, skierowanych do interesariuszy (o zasadach, celach, istocie prowadzenia rewitalizacji oraz jej przebiegu),
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących integracji społeczności lokalnej wokół rewitalizacji,
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji,
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy w zakresie kierunków, celów oraz projektów rewitalizacji.

XII. Szacunkowe ramy finansowe projektów

Realizacja projektów rewitalizacyjnych finansowana będzie głównie z funduszy UE w ramach RPO WK-P 2014-2020 w powiązaniu ze środkami własnymi Gminy Lubanie.

Poniżej przedstawiono szczegółowe szacunkowe zestawienie źródeł finansowania projektów rewitalizacji Gminy Lubanie.

Tabela 26

Szacunkowe ramy finansowe głównych projektów rewitalizacyjnych Gminy Lubanie

Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Term in realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/ y realizujący/e projekt	Szacowa na wartość kosztów kwalifiko walnych projektu (zł)	Maksymalny poziom dofinansowania (procentowo lub kwotowo)		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddzi ała nie SZOO P RPO	Zinteg rowan ie
							%	zł	Środki publiczne			Śro dki pry wat ne			
									EFS	EFRR	Inne				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1 Lubanie	2020 - 2021	1. Centrum Aktywności Seniora w Lubaniu	S	Zwiększenie aktywizacji i wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców	GOK	52 631,58	95%	50 000,00	50 000 (11.1)	0	2 631,58 (budżet gminy)	0	11.1		2
1 Lubanie	2020 - 2021	2. Dostosowanie i wyposażenie pomieszczeń w budynku GOK i placu sportowego	P-F/T	Zagospodarowanie dostępnej infrastruktury	Gmina Lubanie	36 789,12	95%	34 949,66	0	34 949,66 (7.1)	1 839,46 (budżet gminy)	0	7.1		1,3
1 Lubanie	2020 - 2021	3. Klub Młodzieżowy	S	Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego; podniesienie poziomu świadomości społeczeństwa	GOK	21 052,63	95%	20 000,00	20 000 (11.1)	0	1 052,63 (budżet gminy)	0	11.1		2
2 Ustronie	2020 - 2021	4. Centrum Aktywności i Integracji w Ustroniu	S	Zwiększenie aktywizacji i wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców. Wspieranie osób i rodzin ze środowisk dotkniętych	GOK	138 421,05	95%	131 500,00	131 500 (11.1)	0	6 921,05 (budżet gminy)	0	11.1		5

				problemami społecznymi.											
2 Ustronie	2019 - 2020	5. Adaptacja (dostosowanie i wyposażenie) budynku OSP w Ustroniu na świetlicę	P- F/ T	Zagospodarowanie dostępnej infrastruktury	Gmina Lubanie	464 714,63	75,3%	350 000,00	0	350 000,00 (7.1)	114 714,63 (budżet gminy)	0	7.1		4
3 Tadzin	2020 - 2021	6. Centrum Aktywności i Integracji w Janowicach	S	Zwiększenie aktywizacji i wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców. Wspieranie osób i rodzin ze środowisk dotkniętych problemami społecznymi.	GOK	138 421,05	95%	131 500,00	131 500 (11.1)	0	6 921,05 (budżet gminy)	0	11.1		7
3 Tadzin	2019 - 2020	7. Adaptacja (dostosowanie i wyposażenie) budynku OSP w Janowicach na świetlicę	P- F/ T	Zagospodarowanie dostępnej infrastruktury	Gmina Lubanie	540 640,69	74,0%	400 000,00	0	400 000,00 (7.1)	140 640,69 (budżet gminy)	0	7.1		6

XIII. System zarządzania Lokalnym Programem Rewitalizacji

Proces rewitalizacji jest procesem złożonym i długofalowym. Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji stanowią zadania własne gminy. Kluczowym elementem LPR jest sprawna koordynacja działań i sprawny przepływ informacji pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w jego realizację.

Zarządzenie procesem rewitalizacji wymaga zaangażowania lokalnych partnerów z sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego. Realizacja LPR wiązać się będzie z udziałem podmiotu zarządzającego i koordynującego poszczególne działania, a także z prowadzeniem monitoringu i oceny wdrażania projektów rewitalizacyjnych. Głównym zadaniem organów Gminy Lubanie w zarządzaniu procesem rewitalizacji oraz wdrażaniem LPR jest jego ukierunkowanie, uchwalenie, monitorowanie i ocena z punktu widzenia lokalnej strategii rozwoju Gminy. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji rewitalizacji dla sprawnego współdziałania z pozostałymi instrumentami rozwoju Gminy, a także dla możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych.

We wdrożenie Programu na terenie Gminy Lubanie będą zaangażowane następujące podmioty:

- Urząd Gminy w Lubaniu,
- Gminny Ośrodek Kultury,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Mieszkańcy obszaru rewitalizacji,
- Organizacje pozarządowe oraz inne podmioty prowadzące działalności o charakterze społecznym,
- Przedsiębiorstwa działające w obszarze rewitalizacji
- Instytucje rynku pracy
- Instytucje edukacji

Wdrożeniem i realizacją LPR zajmować się będzie bezpośrednio Zespół powołany Zarządzeniem Wójta Gminy Lubanie, w skład którego wejdą m.in. pracownicy Urzędu Gminy Lubanie oraz przedstawiciele gminnych jednostek organizacyjnych. Do prac w Zespole mogą być zapraszani przedstawiciele organizacji pozarządowych i innych podmiotów z terenu Gminy. Zespół będzie odpowiedzialny za ocenę postępu realizacji oraz wdrażania poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Obsługę administracyjną Zespołu zapewni odpowiednia komórka Urzędu Gminy Lubanie.

Nadzór nad realizacją projektów, dla których instytucją wdrażającą jest Gmina Lubanie lub jej jednostki organizacyjne sprawuje Wójt Gminy Lubanie. Nadzór nad kwestiami finansowymi w tych projektach sprawuje Skarbnik Gminy, który dokonuje kontrasygnaty. Osobami odpowiedzialnymi za realizację zadań będą osoby kierujące odpowiednimi komórkami Urzędu Gminy lub inne wyznaczone osoby oraz kierownicy gminnych jednostek organizacyjnych.

Program podlegać będzie ocenie aktualności i stopnia realizacji dokonywanej przez Wójta Gminy.

13.1. Aktualizacja LPR

Aktualizacja LPR może być dokonywana:

- w odniesieniu do projektów przewidzianych do realizacji w okresie Programowania – raz do roku (np. z aktualizacją WPF w razie potrzeby),
- w odniesieniu do diagnozy stanu obszaru przeznaczonego do rewitalizacji – nie rzadziej niż raz na 4 lata,

- w zakresie pozostałych planowanych elementów zarządzania LPR– w zależności od potrzeb.

Uzasadnienie podjęcia aktualizacji LPR może w szczególności wynikać z:

- rocznego raportu z realizacji LPR,
- rekomendacji uzyskanych w procesie wdrażania LPR lub innych zasadniczych dokumentów programowych Gminy oraz województwa lub kraju na lata 2014-2020,
- postępu we wdrażaniu RPO WK-P 2014-2020,
- prowadzonych analiz społeczno-gospodarczych, danych na temat trendów procesu rewitalizacji,
- opinii partnerów społeczno-gospodarczych,
- wniosków grup mieszkańców obszarów rewitalizacji.

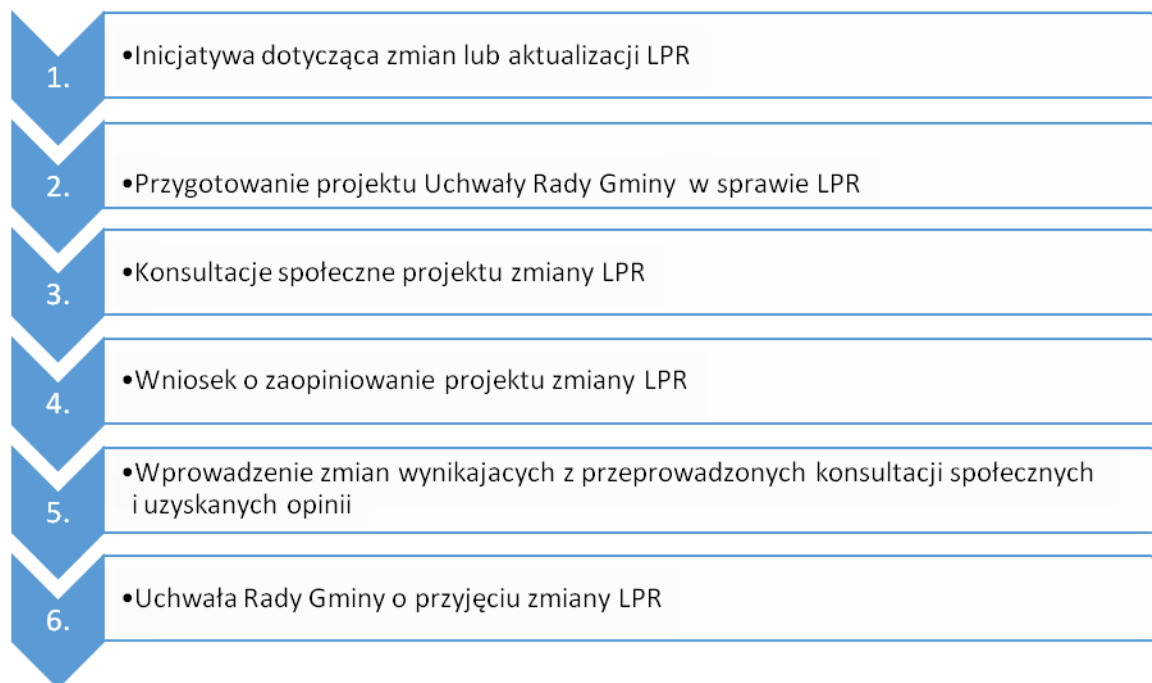
Podjęte działania w zakresie zmiany LPR powinny być także skorelowane z oceną pozostałych strategicznych dokumentów gminy oraz województwa. Procedura aktualizacji będzie poprzedzona konsultacjami wewnętrznymi Urzędu Gminy oraz konsultacjami z partnerami społeczno-gospodarczymi rewitalizacji.

Aktualizację LPR zatwierdza Rada Gminy na wniosek Wójta Gminy. Zmiana następuje w trybie, w jakim on jest uchwalany.

Harmonogram działań podejmowanych w ramach wdrożenia LPR przedstawia się następująco:

- 1) Opracowanie I wersji 2017r.
- 2) Uchwalenie LPR: I kwartał 2018r.,
- 3) Aktualizacja LPR: III kwartał 2018 r.
- 4) Aktualizacja LPR: I i III kwartał 2019 r.
- 5) Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych: 2019 – 2021r.,
- 6) Monitoring i ocena stopnia realizacji: 2020 -2023r. (ocena okresowa będzie następowała corocznie w I kwartale kolejnego roku i będzie obejmowała zarówno całość działań wykonanych w roku poprzednim, jak również od początku wdrażania LPR; kwartalnie będą przekazywane sprawozdania z realizacji wskaźników produktu i rezultatu),
- 7) Aktualizacje LPR: 2020 -2023 r.
- 8) Ewaluacja okresowa wdrożenia LPR: 2020 r.
- 9) Ewaluacja końcowa wdrożenia LPR: 2023 r.

Poniżej zilustrowano proces wprowadzania zmian i aktualizacji Programu Rewitalizacji Gminy Lubanie.

Rys. 14. Aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji

Opracowanie własne

W procesie aktualizacji zakładany jest udział podmiotów realizujących LPR. Poniżej wyspecyfikowano główne zadania poszczególnych podmiotów zaangażowanych w proces rewitalizacji w Gminie Lubanie.

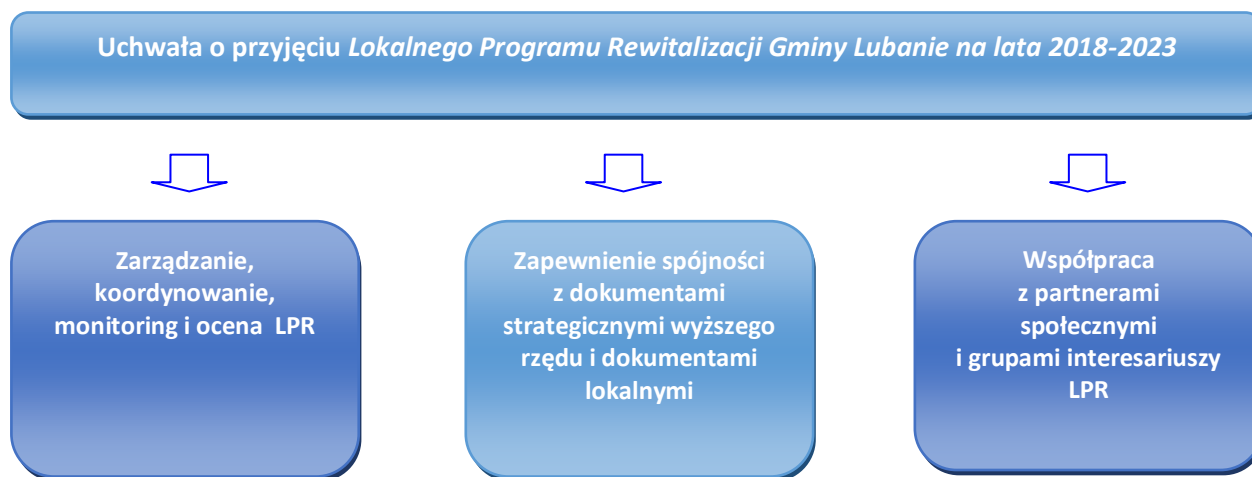
Tabela 27
Najważniejsze zadania podmiotów wdrażających Program

Podmiot	Zadania
Wójt Gminy Lubanie	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie analiz służących badaniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu lub zmianie LPR, ocenie aktualności i stopnia jego realizacji, • Ogłaszanie informacji o podjęciu uchwały w sprawie zmiany obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, • Ogłaszanie informacji o podjęciu uchwały w sprawie uchwalenia aktualizacji LPR, • Występowanie do instytucji w zakresie rewitalizacji o zaopiniowanie LPR, • Prowadzenie konsultacji społecznych, • Powołanie Zespołu ds. wdrożenia, monitoringu i oceny LPR • Przedkładanie projektów uchwał w zakresie rewitalizacji Radzie Gminy, • Zabezpieczenie środków na realizację projektów wynikających z LPR w projekcie budżecie gminy.
Rada Gminy Lubanie	<ul style="list-style-type: none"> • Przyjęcie Uchwały dotyczącej LPR oraz obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, • Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w LPR do załącznika uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy, • Podjęcie uchwały o uchyleniu LPR w całości lub w części w przypadku stwierdzenia osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych. • Podejmowanie uchwał w sprawie aktualizacji LPR • Podejmowanie uchwał budżetowych i wpf zabezpieczających środki na realizację LPR.
Zespół ds. wdrożenia, monitoringu i oceny PR	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie, monitoring i ocena realizacji projektów • Monitorowanie postępów realizacji celów rewitalizacji, • Pełnienie roli opiniodawczo-doradczej Wójta

Opracowanie na podstawie wytycznych rewitalizacji

Koordinatorem całego procesu rewitalizacji Gminy Lubanie będzie wyznaczony przez Wójta członek Zespołu ds. wdrożenia, monitoringu i oceny LPR. Koordynator będzie jednocześnie odpowiedzialny za współpracę wszystkich powyższych organów w realizacji ich zadań. Kolejnym elementem jest zapewnienie odpowiedniego standardu zarządzania procesem rewitalizacyjnym w skali całej Gminy. Poniżej przedstawiono w ujęciu schematycznym zintegrowany system zarządzania Programem w Gminie Lubanie.

Rys.15. System wdrażania Programu

Opracowanie własne

Kluczowym zadaniem współpracy w ramach zintegrowanego procesu zarządzania procesem rewitalizacji jest włączenie wszystkich podmiotów zaangażowanych w ten proces, ukierunkowanie, kontrolowanie i ocena LPR z punktu widzenia zapewnienia pełnej spójności z dokumentami strategicznymi i celami rozwojowymi Gminy. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji LPR dla sprawnej implementacji pozostałych instrumentów rozwoju Gminy, a także np. dla możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych oraz innych źródeł finansowania.

Tabela 28

Ramowy harmonogram realizacji programu

2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Opracowanie programu	Uchwalenie programu	Zmiana programu	Ocena okresowa	Ocena okresowa	Ocena okresowa	Raport końcowy

Opracowanie własne

13.2 Promocja i komunikacja społeczna

Komunikacja społeczna związana z upowszechnieniem zamierzeń LPR wśród przyszłych beneficjentów, jednostek organizacyjnych i innych podmiotów, zakłada przeprowadzenie następujących działań:

- umieszczenie na stronie internetowej Gminy, gazecie lokalnej oraz na tablicy ogłoszeniowej informacji o wytyczonym obszarze rewitalizacji,
- spotkania konsultacyjno-informacyjne z mieszkańcami i partnerami społeczno-ekonomicznymi służące prezentacji, a następnie informacji o stanie realizacji LPR,
- bieżące informacje zamieszczane na stronie internetowej Urzędu Gminy Lubanie dotyczące rewitalizacji,
- prezentacja założeń koncepcji architektoniczno-urbanistycznej terenów i zagospodarowania przestrzeni oraz obiektów poddawanych rewaloryzacji w czasie rewitalizacji – prezentacje dla mieszkańców, konsultacje koncepcji zagospodarowania przestrzeni publicznych z mieszkańcami,
- artykuły w prasie lokalnej,
- promocja LPR– przedstawianie wyników jego realizacji (przynajmniej raz do roku aktualizacja informacji na stronie na temat osiągnięcia zakładanych wyników),
- inne metody promocji wizualnej z wykorzystaniem różnych kanałów medialnych.

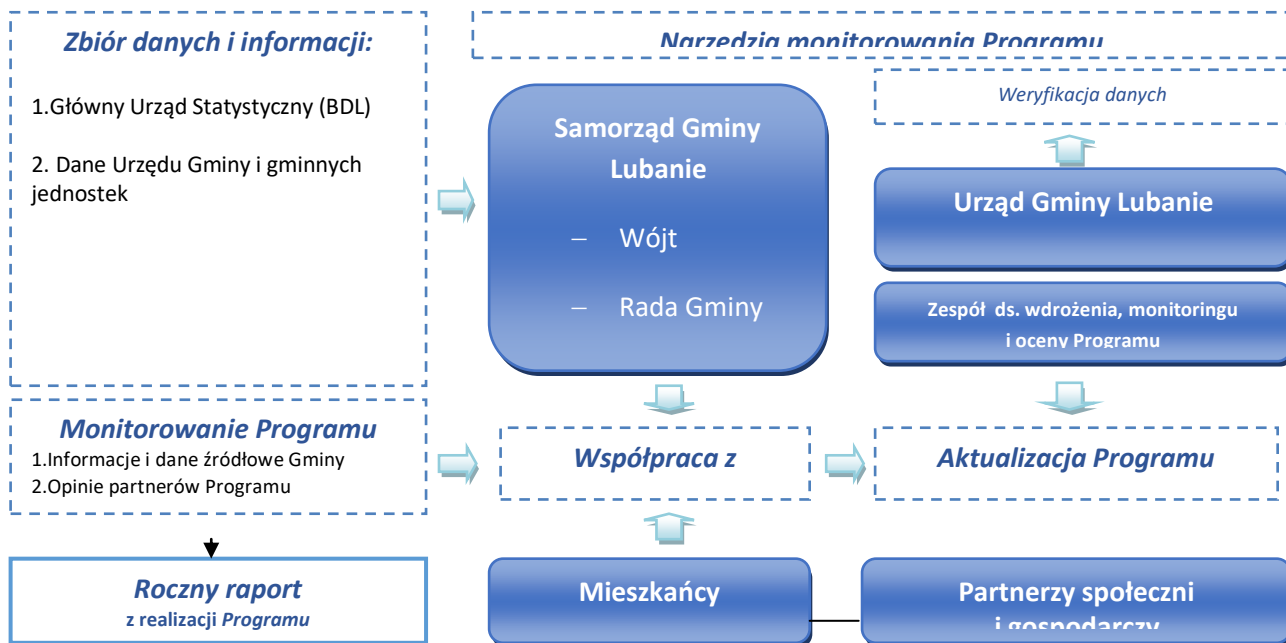
XIV. Monitoring i ocena skuteczności działań

W celu zapewnienia prawidłowości realizacji LPR konieczne jest również zastosowanie systemu monitorowania postępów realizacji celów w procesie rewitalizacji. Monitorowanie polegać będzie na systematycznym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących realizacji poszczególnych projektów. Analiza danych umożliwi odpowiednio wczesne wykrywanie niezgodności, a także zastosowanie prewencji możliwych do przewidzenia komplikacji. Monitoring rewitalizacji będzie dokonywany, co do zasady raz w roku. Jednostką odpowiedzialną za ten proces będzie Zespół ds. wdrażania, monitoringu i oceny LPR. Kontrola poprawności procesu rewitalizacji odbywać się będzie poprzez monitorowanie efektów i celów założonych we wdrażanych projektach, a także na informacji nt. stanu realizacji projektów rewitalizacyjnych oraz uzyskanych efektów w wyniku ich wdrażania.

Podstawowym narzędziem monitorowania realizacji LPR będą wskaźniki rewitalizacji. Dla wszystkich wskaźników odnoszących się do analizy obszarów rewitalizacji przyjęto sposób pomiaru, zakładający roczną częstotliwość pomiaru, określenie wartości bazowej (wyjściowej) oraz docelowej. Monitoring dotyczyć będzie postępu jakościowego i ilościowego oraz ograniczenia rozmiarów zidentyfikowanych problemów.

Monitoring obejmie także:

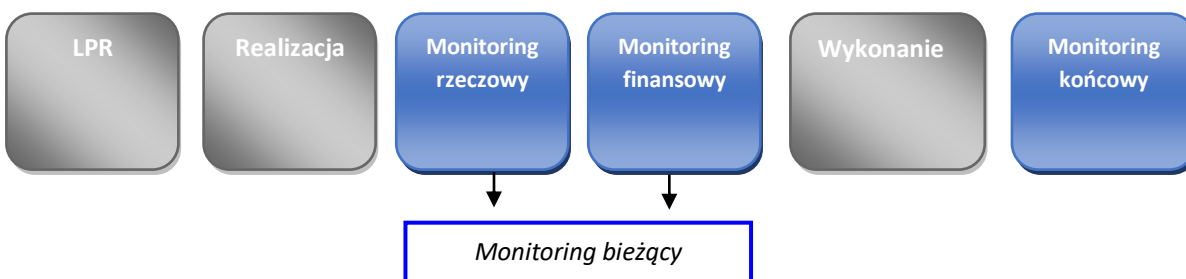
- analizę zmian wartości założonych wskaźników obszarów rewitalizacji,
- ocenę efektów działań oraz projektów realizowanych w ramach rewitalizacji,
- wnioski, rekomendacje w zakresie planowanych działań oraz ewentualnych zmian lub aktualizacji.

Rys.16. Monitoring Programu

Opracowanie własne

W ramach monitoringu badanie postępów rewitalizacji oparte będzie na stałym pozyskiwaniu i analizowaniu danych dotyczących wdrażania poszczególnych projektów. Bieżąca i systematyczna analiza danych ilościowych i jakościowych osiąganych w trakcie realizacji projektu i porównanie ich z zaplanowanymi w LPR, pozwoli na zdiagnozowanie ewentualnych odstępstw oraz umożliwi odpowiednio wczesną korektę możliwych do przewidzenia komplikacji w realizacji projektów. Zastosowane będą dwie formy monitoringu: monitorowanie postępu prac (monitoring rzeczowy) oraz monitorowanie środków finansowych projektu (monitoring finansowy). Poniżej w formie graficznej ujęto formy monitoringu Programu.

Rys.17. Formy monitoringu LPR

Opracowanie własne

Monitoring rzeczowy obejmuje proces realizacji i polegać będzie przede wszystkim na bieżącej kontroli zakresu merytorycznego prowadzonych działań oraz harmonogramu wdrażania projektu na podstawie pomiarów osiągnięcia założonych rezultatów oraz wskaźników realizacji i ich analizy, a także weryfikacji przedmiotowej zgodności z założeniami Programu.

Monitoring finansowy obejmuje zarządzanie środkami przyznanymi na realizację LPR i jest podstawą oceny sprawności ich wydatkowania. Polegać będzie na bieżącej kontroli finansowych aspektów inwestycji: przepływów gotówkowych i poziomu wykorzystania funduszy w poszczególnych kategoriach budżetowych, weryfikacji kwalifikowalności kosztów oraz gromadzeniu informacji o potencjalnych źródłach finansowania LPR i stopniu wykorzystania dotacji w ramach projektów rewitalizacyjnych. Istotnym elementem będzie również kontrola wykonania wzajemnych rozliczeń i zobowiązań z podwykonawcami, ewentualnymi partnerami, uczestnikami projektu i pracownikami oraz weryfikacja finansowej zgodności z założeniami LPR.

Monitoring osiągnięcia celów rewitalizacji będzie polegał na monitorowaniu czy założone cele rewitalizacji są osiągnięte tzn. czy problemy będące podstawą wyznaczenia obszaru rewitalizacji ulegają zmniejszeniu lub rozwiązaniu. W tym celu zgodnie z „Zasadami programowania...” raz na 2 lata Gmina będzie przekazywała do IZ RPO sprawozdanie zawierające informacje o zmianie stanu kryzysowego, na podstawie którego wskazano obszar rewitalizacji. Kwartalnie będą przekazywane sprawozdania z realizacji wskaźników produktu i rezultatu.

Monitoring końcowy zweryfikuje, czy wytyczone cele zostały zrealizowane.

Spis tabel

Tabela 1. Wykaz dokumentów strategicznych i planistycznych powiązanych z <i>Programem Rewitalizacji Gminy Lubanie na lata 2018-2023</i>	str. 9
Tabela 2. Zakres powiązania <i>Programu Rewitalizacji Gminy Lubanie na lata 2018-2023</i> z obowiązującymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi	str. 10
Tabela 3. Struktura powierzchni Gminy Lubanie wg stanu na dzień 31.12.2016r.....	str. 14
Tabela 4. Liczba ludności wg sołectw – stan na dzień 31.12.2016r.....	str. 15
Tabela 5. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Lubanie w 2016 r.	str. 16
Tabela 6. Przyrost naturalny w latach 2012-2016r.....	str. 16
Tabela 7. Pomoc społeczna – rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną (stan na dzień 31.12.2016 r.)	str.17
Tabela 8. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2011-2016 w gminie Lubanie	str.17
Tabela 9. Szkoły podstawowe w Gminie Lubanie	str.20
Tabela 10. Gimnazjum w Gminie Lubanie	str.20
Tabela 11. Usługi społeczne w obszarze edukacji wg stanu na dzień 31.12.2016r	str.20
Tabela 12. Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w poszczególnych sołectwach gminy Lubanie wg stanu na dzień 31.12.2016 r.	str. 25
Tabela 13. Odsetek osób objętych wsparciem GOPS w liczbie mieszkańców ogółem w sołectwach gminy Lubanie wg stanu na dzień 31.12.2016 r.	str.26
Tabela 14. Interwencje służb porządkowych w sołectwach na terenie Gminy Lubanie w 2016r	str.27
Tabela 15. Koncentracja problemów społecznych w sołectwach Gminy Lubanie wg stanu na dzień 31.12.2016 r	str.28
Tabela 16. Analiza stanu infrastruktury przydatnej do realizacji działań społecznych	str.29
Tabela 17. Ludność i powierzchnia obszaru zdegradowanego wg stanu na dzień 31.12.2016r.	str.30
Tabela 18. Obszar rewitalizacji Gminy Lubanie w LPR na lata 2018-2023	str.31
Tabela 19. Kluczowe zjawiska problemowe i potencjały rozwoju Lubania.....	str.34
Tabela 20. Kluczowe zjawiska problemowe i potencjały rozwoju Ustronia	str.35
Tabela 21. Kluczowe zjawiska problemowe i potencjały rozwoju w miejscowości Tadzín.....	str.37
Tabela 22. Infrastruktura przydatna na cele realizacji działań społecznych	str.37
Tabela 23. Wskaźniki celów rewitalizacji	str.44
Tabela 24. Lista główna projektów Programu Rewitalizacji Gminy Lubanie na lata 2018-2023.....	str.44
Tabela 25. Zestawienie komplementarności projektów rewitalizacyjnych Gminy Lubanie	str.62
Tabela 26. Szacunkowe ramy finansowe głównych projektów rewitalizacyjnych Gminy Lubanie.....	str.67
Tabela 27. Najważniejsze zadania podmiotów wdrażających Program.....	str.72
Tabela 28. Ramowy harmonogram realizacji programu.....	str.73

Spis rysunków

Rys. 1. Schemat Programu rewitalizacji.....	str.7
Rys. 2. Zasady opracowania Programu Rewitalizacji Gminy Lubanie na lata 2018-2023.....	str.7
Rys. 3. Proces planowania rewitalizacji Gminy Lubanie.....	str.8
Rys. 4. Model hierarchiczny planowania działań rewitalizacji dla Gminy Lubanie.....	str.8
Rys. 5. Mapa ogólna Gminy Lubanie.....	str.13
Rys.6. Metodyka wyznaczenia obszarów rewitalizacji Gminy Lubanie.....	str.24
Rys.7. Etapy wyznaczenia obszarów rewitalizacji Gminy Lubanie.....	str.30
Rys. 8. Mapa Gminy Lubanie z oznaczonym obszarem zdegradowanym i do rewitalizacji.....	str.32
Rys.9. Interwencja w ramach procesu rewitalizacji w Gminie Lubanie.....	str.39
Rys.10. Zakładane efekty rewitalizacji.....	str.40
Rys.11. Cele rewitalizacji Gminy Lubanie.....	str.42
Rys. 12. Przykład projektów zintegrowanych w ramach Programu Rewitalizacji Gminy Lubanie 2018-2023 ... str.62	
Rys. 13. Grupy interesariuszy rewitalizacji	str.65
Rys. 14. Aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji	str.71
Rys.15. System wdrażania Programu.....	str.73
Rys.16. Monitoring Programu.....	str.75
Rys.17. Formy monitoringu LPR	str.75